

A dél-amerikai régió paralimpiai helyzetképe

Dél-Amerika paralimpiai mozgalmá rendkívül sokszínű, országai pedig nagyon eltérő fejlettségi szinten állnak. Brazília a világ élmezőnyének meghatározó szereplője, őt követi Kolumbia, Argentína, Chile és Venezuela, melyek eredményességi szempontból a középmezőnyhöz tartoznak. Ezután nagy szakadék figyelhető meg a kontinens kisebb paralimpiai nemzetei között, akiknél sok esetben az intézményi háttér megerősítése és a stabil sportolói bázis megalapozása a jelenti a legfőbb kihívást. A régió fejlődését az Amerikai Paralimpiai Bizottság közös programjai mellett az LA28 felé vezető sportesemények is megalapozzák, ezek közé tartozik a 2025-ös Ifjúsági- és 2027-es Parapánamerikai Játékok, valamint a 2026-os Dél-amerikai Para Játékok. Elemzésünk a meghatározó nemzeti modelleket és az LA28 felé vezető időszak lehetőségeit tárgyalja.

1. Általános megállapítások

Dél-Amerika országainak nincs önálló paralimpiai ernyőszervezete, hanem az **Americas Paralympic Committee (AmPC)** irányítása alá tartoznak, amely a teljes észak-, közép- és dél-amerikai régió paralimpiai mozgalmát felügyelő, fejlesztő és koordináló szervezet.

Az **AmPC-nek jelenleg 34** tagszervezete van, melyből a dél-amerikai országok a következők (zárójelben a nyári paralimpiai részvételek száma):

- Argentína (17)
- Bolívia (0)
- Brazília (14)
- Chile (9)
- Kolumbia (13)
- Ecuador (11)
- Guyana (1)
- Paraguay (2)
- Peru (10)
- Suriname (5)
- Uruguay (9)
- Venezuela (10)

**AMERICAS
PARALYMPIC
COMMITTEE**

Érdekesség, hogy a régió országai közül egyedül Bolívia **nem szerepelt még** a nyári paralimpiai játékokon. Az ország Paralimpiai Bizottságát a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság 2025 őszén vette fel teljes jogú tagjai közé.

A régió paralimpiai szempontból **jelenleg erősen eseményközpontú fejlődési szakaszban van**. Az elmúlt és következő években több jelentős verseny is Dél-Amerikában zajlott vagy zajlik, ami különösen fontossá teszi a térséget a paralimpiai mozgalom szempontjából.

1.1. A Parapan Amerikai Mozgalom

A **Parapan Amerikai Mozgalom** a teljes amerikai kontinens paralimpiai rendszerének átfogó kerete.

Az AmPC vezeti, fejleszti és koordinálja a **mozgalmat**, amelybe a nemzeti paralimpiai bizottságok, a regionális fejlesztési programok és a több sportágat érintő parasport-események tartoznak.

A mozgalom történelmileg abból a helyzetből született, hogy kezdetben a kontinens több országában még **nem működött önálló** nemzeti paralimpiai bizottság. Sok helyütt az IPC-hez kapcsolódó szervezeti háttérrel fogyatékosági sportszövetségek, kerekesszékes sportolók szervezetei vagy kormányzati egységek jelentették, ezért az AmPC egyik eredeti szerepe a paralimpiai intézményrendszer kiépítése volt.

Mivel nincs különálló regionális bizottság, a dél-amerikai érdekeket az AmPC-ben a **dél-amerikai alelnöki pozíció** képviseli, amelyet jelenleg a chilei Sebastián Villavicencio tölt be, aki egyben hazája paralimpiai bizottságának elnöke is.

A **Parapan Amerikai Mozgalom** legfontosabb ága az események szervezése.

A Parapan-események az AmPC által irányított versenyrendszer részei.

A **Parapan American Games** az egész amerikai kontinens fő paralimpiai eseménye, a **Youth Parapan American Games** az utánpótlás-fejlesztés regionális platformja, míg a **Para-South American Games** kifejezetten a dél-amerikai országok számára létrehozott több sportágas parasport-esemény.

A következő táblázat rendszerezi a fentebb foglaltakat:

Fogalom	Jelentés
AmPC	Az amerikai kontinens paralimpiai ernyőszervezete
Parapan Amerikai Mozgalom	Az AmPC által vezetett kontinentális fejlesztési- és versenyrendszer
Parapan American Games	A kontinens fő parasport-eseménye
Youth Parapan American Games	A kontinens fő utánpótlás parasport-eseménye
Para-South American Games	A dél-amerikai országok regionális parasport-versenye

A legfontosabb események:

Esemény	Év	Helyszín	Leírás
Parapan American Games	2023	Santiago, Chile	A kontinens legfontosabb parasport-eseménye

			volt a párizsi ciklusban
Youth Parapan American Games	2025	Santiago, Chile	Az amerikai kontinens legfontosabb utánpótlás parasport-eseménye
Para-South American Games	2026	Valledupar, Kolumbia	Az dél-amerikai kontinens legfontosabb utánpótlás parasport-eseménye
Parapan American Games	2027	Lima, Peru	A los angeles-i olimpiai előtti fő kontinentális kvalifikációs állomás

Dél-Amerika szempontjából különösen a **Para-South American Games** fontos, mert ez a régió saját parasport versenye.

1.2. A Parapan játékok főbb eredményei

A **2023-as santiago-i Parapan American Games** fontos mérföldkő volt, mivel **Chile először rendezte meg** a kontinens legnagyobb paralimpiai eseményét. A versenyen 31 ország vett részt, 17 parasport szerepelt a programban, Brazília pedig **343 éremmel (melyből 156 arany) toronymagasan** szerezte meg az **első helyet** az éremtáblán.

A **2025-ös Youth Parapan American Games** szintén Chilében zajlott, 2025. október 31. és november 9. között. A versenyen 902, 14 és 21 év közötti parasportoló vett részt 27 országból, vagyis a régió utánpótlásának egyik legfontosabb eseménye volt. Brazília végzett az éremtábla élén 100 megszerzett éremmel, melyből 61 volt arany.

A dél-amerikai régió szempontjából a legfontosabb esemény a **2026-os Valledupar Para-South American Games** volt Kolumbiában. A versenyt 2026. július 5. és 15. között rendezték meg 11 részt vevő országgal, **több mint 1100 parasportolóval**, 13 sportágban. A régióból csak a két kisország, **Guyana és Suriname nem képviselteti magát** a játékokon.

A régió számára a következő nagy kontinentális rendezvény a **2027-es Lima Parapan American Games**, amelyet 2027. augusztus 20. és 29. között fognak megrendezni. Ez lesz az amerikai kontinens **legfontosabb paralimpiai eseménye az LA28 előtti ciklusban**, több sportágban közvetlen olimpiai kvalifikációs kvótákkal.

1.3. Fejlesztési irányok

2024-ben, Párizsban a régió az alábbiak szerint szerepelt:

Ország	Aranyérem	Ezüstérem	Bronzérem	Éremtábla helyezés	Résztvevő sportolók száma	Megjegyzés
Argentína	2	3	8	37.	66	
Bolívia						Nem szerepelt még paralimpián
Brazília	25	26	38	5.	254	
Chile	1	0	5	60.	28	
Kolumbia	7	7	14	18.	72	
Ecuador	2	0	3	47.	14	
Guyana						Nem szerepelt Párizsban
Paraguay	0	0	0	-	1	
Peru	1	0	0	65.	13	
Suriname	0	0	0	-	1	
Uruguay	0	0	0	-	2	
Venezuela	3	2	1	34.	24	

Dél-Amerika fejlesztési iránya az **AmPC** kontinentális keretrendszeréből, a Parapan Amerikai Mozgalom programjaiból és a 2025–2028 közötti eseményciklusból vezethető le.

Az AmPC küldetése **három fő elemre épül**:

- A Parapan Amerikai Mozgalom vezetésére,
- A regionális játékok magas szintű fejlesztésére,
- Valamint a nemzeti paralimpiai bizottságok megerősítésére.

A régió fejlesztési irányai az alábbiak szerint alakulnak:

Név	Fejlesztési irány	Tartalom
Kontinentális események	Eseményalapú fejlesztés	A 2025–2028 közötti eseménysorozatok lépcsőzetes fejlődési lehetőséget adnak a sportolóknak és a nemzeti paralimpiai bizottságoknak. Az UNESCO–AmPC megállapodás alapján ezek az események egységesebb inklúziós, oktatási és szervezési keretbe kerülhetnek.
AmPC Grassroots	Alulról építkező para utánpótlásspport-fejlesztés	A program helyi képzésekkel, közösségi

		munkával és hozzáférhető sportolási lehetőségekkel támogatja a parasportba való belépést, összekapcsolva a közösségi sportot, az inkluzív iskolákat, az akadálymentes környezetet és az utánpótlás-fejlesztést.
Technikai, inklúziós és adatalapú fejlesztési keret	Klasszifikáció, szakemberképzés, akadálymentesség és hatásmérés	A fejlesztési keret a szakemberképzést, a klasszifikációs és kvalifikációs folyamatok hozzáférhetőbbé tételét, az inklúziós standardok erősítését és a regionális adatplatform létrehozását foglalja magában.
Women in Para Sport Americas program	A női részvétel, vezetői jelenlét és láthatóság erősítése a Parapanamerikai Mozgalmon belül.	A program a nők sportolói, edzői, sportvezetői és döntéshozói jelenlétét erősíti vezetőképzéssel, hálózatépítéssel, szakmai párbeszéddel és láthatóságnöveléssel.
Parapan Sport Hub	Tudásmegosztás, mentorálás és intézményfejlesztés	Az IPC Sport for Mobility kezdeményezéséhez kapcsolódó mentorálási és intézményfejlesztési program, amely gyakorlati képzéseken és mentoráláson keresztül támogatja a parasport-projektek, sportmenedzsment-folyamatok és versenyszervezési feladatok fejlesztését.
Tennis Without Barriers	Tenisz-specifikus fejlesztés, versenyképesség növelése, eszköztámogatás	A program a kerekesszékes tenisz fejlesztését támogatja nemzeti programokkal, edzőképzéssel, technikai segítségnyújtással és 40 sportkerekesszék biztosításával.
United For Inclusion	Kapacitásépítés és a nemzeti paralimpiai bizottságok erősítése	A program a nemzeti paralimpiai bizottságok, sportvezetők és szakmai szereplők tudását,

		együttműködését és inkluzív működését erősíti.
--	--	--

2. Argentína

2.1. Stratégiai helyzet

Argentína Dél-Amerika egyik **hagyományosan erős** paralimpiai országa.

Az argentin paralimpiai csapat már **az első, 1960-as római paralimpiai** játékokon is képviseltette magát és azóta **megszakítás nélkül** jelen van a paralimpiai mozgalomban. A legnagyobb történelmi eredményei a korai időszakhoz kötődnek, különösen az 1960-as, 1964-es és 1968-as játékokhoz, ugyanakkor a legutóbbi paralimpiai ciklusok azt mutatják, hogy az argentin parasport újra erősödő pályára állt.

A Comité Paralímpico Argentino (Coparg) az ország nemzeti paralimpiai bizottsága, melyet 2003-ban alapítottak, elnöke **Gustavo Borro**.

2024-ben a mozgalom fontos szervezeti mérföldkőhöz jutott, mivel 21 év után megnyílt az első önálló székháza, a **La Casa del Deporte Paralímpico**.

2.2. Fejlesztési irányok

Argentína fejlesztési modellje jelenleg három fő irányra épül:

- a CeNARD-ra, mely Argentína legfontosabb olimpiai és paralimpiai edzőközpontja,
- a Coparg által működtetett sportági versenyrendszerekre, és
- a CReAR Federal által képviselt országos, tartományi szintű sportfejlesztésre

2.3. CeNARD

A Buenos Aires-ben található CeNARD (Centro Nacional de Alto Rendimiento Deportivo) létesítmény az Argentin Olimpiai- és Paralimpiai Bizottság **közös edzőközpontja**, ahol az ép- és fogyatékkal élő válogatott sportolók közösen készülhetnek fel a versenyekre felnőtt- és utánpótlás szinten egyaránt.

A CeNARD az argentin paralimpiai mozgalom **egyik legfontosabb alapját** adja, ahol több egyéni és csapatsportágban (pl. atlétikában, úszásban, asztaliteniszben, röplabdában és labdarúgásban) zajlanak edzések, edzőtáborok, fejlesztési programok és versenyek.

2013-ban a CeNARD már a Buenos Aires-i Ifjúsági Parapanamerikai Játékok egyik versenyhelyszíne volt, ahol boccia és más parasport-események is zajlottak. **2015-ben** már adaptált sportfejlesztési képzést tartottak, **2025-ben** pedig az adaptált sport először került be a Campus DAR élsport-programba, szintén a CeNARD-ban.

2.4. Sportági versenyrendszer

A COPAR által működtetett sportági versenyrendszer alapját a sportáganként meghirdetett versenynaptárak, hazai bajnokságok, Open COPAR események, ligák, klasszifikációs alkalmak és nemzetközi felkészülési versenyek adják.

A főbb sportágak részletes versenynaptárral rendelkeznek, úszás:

- gyermek- és ifjúsági fejlesztőtáborok (Campus Nacional COPAR)
- többfordulós argentin paralimpiai úszóliga
- országos döntők
- nemzetközi versenyek

atlétika:

- országos ifjúsági paraatlétikai versenyek
- felnőtt open-eseményekkel
- CeNARD-versenyek

A sportági rendszer egyik fontos példája a neuquéni Open COPAR Internacional de Paraatlétismo de la Patagonia, vagyis a Patagóniai Nemzetközi COPAR Paraatlétikai Open, amelyhez nemzetközi kerekesszékes atlétikai campus is kapcsolódott. Ez egyszerre szolgálta a versenyeztetést, a regionális kapcsolatépítést és az LA28 felé vezető paralimpiai ciklus szakmai előkészítését.

A fentiek mellett szintén egy stratégiai pillér a **Desarrollo al Alto Rendimiento (DAR)** program, amely a 2009-ben létrehozott argentin élsport-támogató szervezet (ENARD) égisze alatt megvalósuló kezdeményezés.

Az ENARD egy, a Nemzeti Sportügynökség és az Argentin Olimpiai Bizottság által **közösen irányított szervezet**, amely biztosítja az olimpiai és paralimpiai sportolók felkészüléséhez szükséges pénzügyi, szakmai és infrastrukturális háttérrel.

A DAR program lényege pedig, hogy az országosan kiválasztott fiatal sportolókat edzőtáborokon, teljesítményfelméréseken és szakmai képzéseken keresztül vezesse be az argentin élsport rendszerébe.

A **Campus DAR** a program országos lefedettségű edzőtábori formája, amelybe a korábbi kiválasztási szakaszokon átjutott, legjobban teljesítő fiatal sportolók kerülnek be.

A **2025-ös Campus DAR** volt a program harmadik kiadása, 2025. február 3–8. között zajlott a CeNARD-ban 278 sportolóval, 77 edzővel, 36 egyéni sportágban, az **ország 23 tartományából** és Buenos Aires városából. Ez az év kiemelten fontos volt a paralimpiai mozgalom szempontjából, ugyanis ekkor kerültek be először parasportágak a programba, az atlétika, az úszás és az asztalitenisz részvételével.

Összességében az Argentin Paralimpiai Bizottság sportági versenyrendszerei azt mutatják, hogy Argentína **nemcsak központi edzőközponti háttérre támaszkodik**, hanem

sportáganként szervezett, utánpótlást, felnőtt versenyzést, nemzetközi minősítést és fejlesztőcampusokat összekapcsoló működési modellt épít.

2.5. CReAR Federal által képviselt országos, tartományi szintű sportfejlesztések

A CReAR Federal az Argentin Olimpiai Bizottság és az Argentin Paralimpiai Bizottság közös sportfejlesztési programja, amelyet 2026. május 13-án mutattak be Rosarióban, elsőként Santa Fe tartomány csatlakozásával.

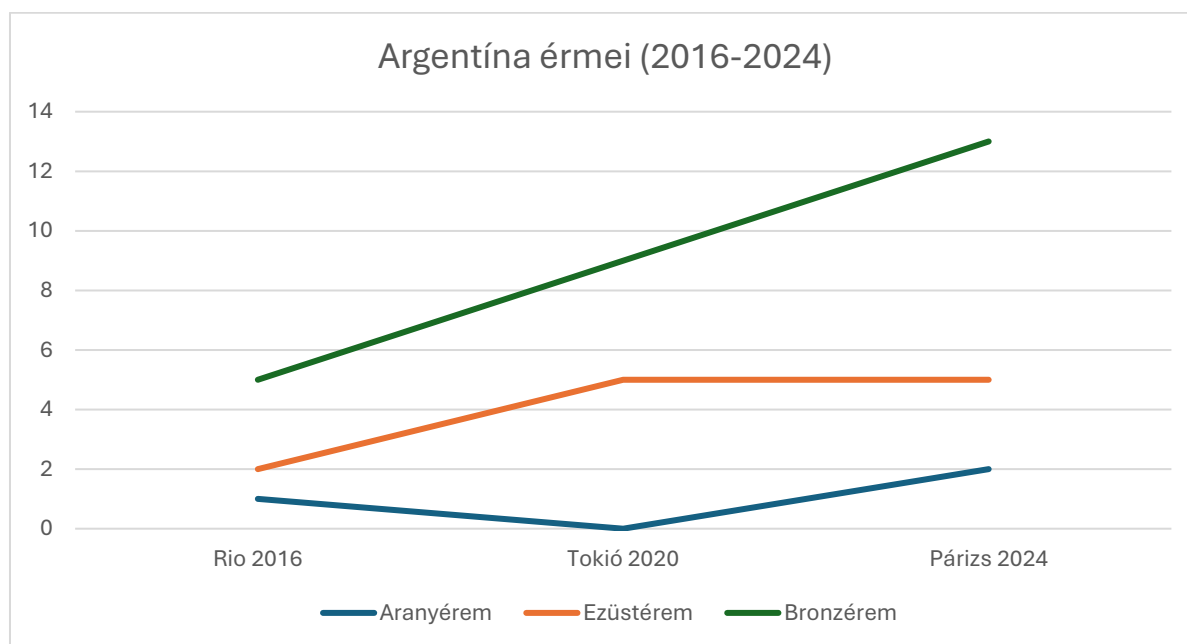
Ez a program a rosariói Centro Regional de Alto Rendimiento (CReAR) modell országos kiterjesztése, és legfőbb célja, hogy Argentína sportfejlesztése **ne kizárólag Buenos Aires-központú legyen**, hanem országos, tartományi és helyi szinten is szervezettebb rendszert hozzon létre a sportolók azonosítására, képzésére és támogatására.

A CReAR Federal a tartományok, önkormányzatok, klubok, sportszövetségek, edzők és szakmai stábok összehangolására épít, hogy a tehetségek ne csak a központi infrastruktúrához közel juthassanak megfelelő fejlesztési lehetőséghez.

A CReAR Federal **négy szakmai pillére** az egységes módszertan, a föderális területi működés, a sportági fejlesztés és az esélyteremtés. Ezek együtt azt szolgálják, hogy Argentína sportfejlesztése szervezettebb, adatvezéreltebb és földrajzilag kiegyenlítettebb legyen.

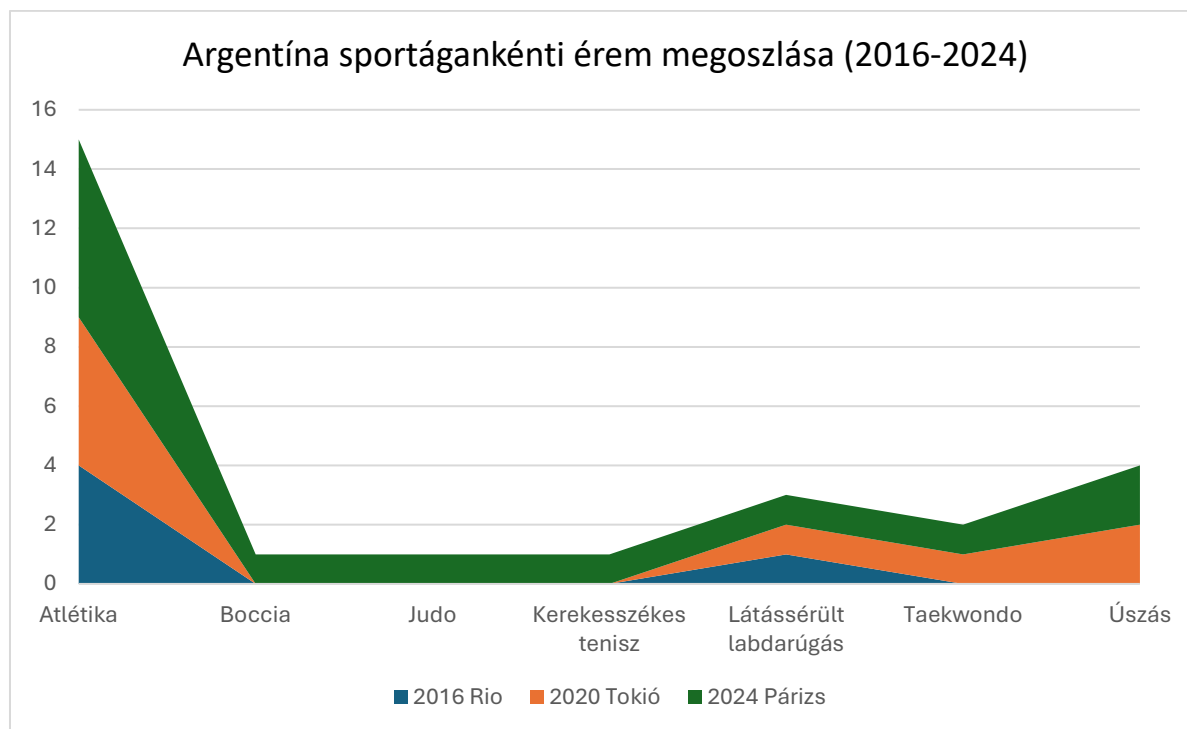
Paralimpiai szempontból a CReAR Federal azért fontos, mert egy nagy kiterjedésű és területileg egyenlőtlen országban segíthet abban, hogy a fogyatékossgal élő sportolók azonosítása, fejlesztése és versenyrendszerbe kapcsolása ne csak a fővárosi vagy nagyvárosi központokra épüljön.

2.6. Sportági megállapítások

A 2016-os, 2020-as és 2024-es paralimpiai szereplések alapján Argentína eredményessége fokozatos javulást mutat. Rio de Janeiróban 5 érmet szereztek, Tokióban már 9-et, Párizsban pedig 13-at.

A párizsi eredmény különösen fontos, mert Argentína 2 arany-, 3 ezüst- és 8 bronzéremmel zárt, ami az ország legjobb paralimpiai szereplése volt 1980 óta. Ez nemcsak az érmek számában jelent előrelépést, hanem abban is, hogy Argentína több sportágban tudott dobogós vagy döntős eredményt elérni.

Az argentin paralimpiai eredményesség hagyományosan az **atlétikára és az úszásra** épül. A két sportág **történelmileg is az ország legerősebb területe**, és Párizsban is meghatározó szerepet játszott.

Az aranyérmeket Iñaki Basiloff úszásban, 200 méter vegyes SM7-ben, valamint Brian Impellizzeri atlétikában, távolugrás T37-ben szerezte. Az atlétika további érmeket is hozott, többek között Hernán Urra, Alexis Chávez, Antonella Ruiz Díaz és Fernando Vázquez révén. Ez azt jelzi, hogy Argentína nem egyetlen kiemelkedő versenyzőre épít ebben a sportágban, hanem több versenyszámban is rendelkezik nemzetközi szinten eredményes sportolókkal.

A csapatsportok közül a **vakfoci** kiemelten fontos Argentína számára. A Los Murciélagos évek óta a világ élvonalához tartozik, és Párizsban ezüstérmet szerzett. Ez stratégiai szempontból azért lényeges, mert a vakfoci nemcsak eredményességi terület, hanem erős láthatóságot is ad az argentin paralimpiai mozgalomnak. A sportág társadalmi és kommunikációs ereje nagy, hiszen a labdarúgás Argentínában kiemelt kulturális jelentőséggel bír.

Párizsban Argentína az úszás és atlétika mellett érmet szerzett kerekesszékes teniszben, taekwondóban, judóban és bocciában is. Gustavo Fernández bronzérme különösen fontos mérföldkő, mert ő lett **az első argentin és egyben az első dél-amerikai játékos**, aki paralimpiai érmet nyert kerekesszékes teniszben. Ez új sportági dimenziót nyit Argentína

számára, különösen azért, mert Fernández már korábban is a nemzetközi kerekesszékes tenisz egyik legismertebb alakja volt.

Argentína jelenlegi **helyzete kettős képet mutat**. Egyrészt nem tartozik Dél-Amerika érmekben legerősebb paralimpiai nagyhatalmai közé mint Brazília vagy Kolumbia, másrészt viszont nagyon stabil, történelmileg beágyazott és több sportágban is versenyképes ország.

A párizsi paralimpia alapján az ország erőssége a több lábon álló éremszerzés, az atlétika és úszás továbbra is erős alapja, valamint a vakfoci és a kerekesszékes tenisz kiemelkedő eredményei.

A következő paralimpiai ciklusban Argentína számára a fő kérdés az lesz, hogy a párizsi előrelépést mennyire tudja tartós és eredményes fejlődéssé alakítani. A legfontosabb irányok az utánpótlás bővítése, a regionális hozzáférés javítása, a klasszifikációs és versenyzési lehetőségek erősítése, valamint az atlétika, úszás, vakfoci, kerekesszékes tenisz, boccia és küzdősportok további fejlesztése lehetnek.

Ha ezek a területek egyszerre kapnak szakmai és intézményi támogatást, Argentína jó eséllyel a következő játékokon is megőrizheti vagy tovább erősítheti a Párizsban elért szintet.

3. Brazília

3.1. Stratégiai helyzet

Brazília Dél-Amerika **legerősebb paralimpiai mozgalmával** rendelkező országa, és mára nemcsak regionális, hanem **világszinten is meghatározó** paralimpiai nagyhatalom.

A Brazil Paralimpiai Bizottság 1995-ben jött létre, és azóta a brazil paralimpiai sport központi irányító szervezete, elnöke José Antonio Freire.

A brazil modell sajátossága, hogy a paralimpiai fejlesztést nem pusztán válogatotti szintű felkészítésként kezeli, hanem a sportolói út teljes rendszerét igyekszik lefedni: az iskolai belépési pontoktól és a helyi sportolási lehetőségektől kezdve a regionális központokon át a nemzeti edzőközpontig és a nemzetközi élsportig.

A 2016-os riói paralimpia után a brazil paralimpiai mozgalom egyik legfontosabb intézményi öröksége a São Paulóban működő **Brazil Paralimpiai Edzőközpont** lett, amely a válogatott felkészülés, a versenyrendezés, a szakemberképzés és a nemzetközi együttműködések központi helyszíne.

A jelenlegi fejlesztési logika már **nem egyetlen paralimpiai ciklusra** épül: a Brazil Paralimpiai Bizottság 2025–2032 közötti stratégiai tervezése azt mutatja, hogy az ország Los Angeles 2028 és Brisbane 2032 felé is hosszabb távú, mérhető és rendszerszintű fejlődésben gondolkodik.

Brazília párizsi eredményei ennek a modellnek az erejét is mutatják: az ország 2024-ben **története legjobb paralimpiai szereplését** érte el, és a világ élmezőnyébe tartozó, stabilan több sportágban eredményes rendszerként jelenik meg.

3.2. Fejlesztési irányok

A rövid távú cél az, hogy Brazília **továbbra is az öt legeredményesebb ország** között maradjon a 2028-as, Los Angelesben megrendezésre kerülő paralimpiai játékok éremtáblázatán.

A hosszú távú cél pedig egyrészt az, hogy **Brazília 2040-re Kínával versenyezzen a paralimpiai éremtáblázat első helyéért**, másrészt pedig, hogy egyre inkább népszerűsítse a paralimpiai mozgalmat.

Brazília fejlesztési modellje jelenleg öt fő pillérre épül:

- a Brazil Paralimpiai Edzőközpont, amely a felkészülés központi infrastruktúrája,
- a Referenciaközpontok országos hálózatára, amely a paralimpiai sportot a régiókba és a helyi sportközösségekbe viszi ki,
- az iskolai és belépő szintű programokra, amelyek a fiatal sportolók azonosítását és bevonását szolgálják,
- a verseny-, klasszifikációs és szakmai fejlesztési rendszerre, amely a sportolói út következő lépcsőit biztosítja,
- valamint a stabil finanszírozási és intézményi háttérre, amely lehetővé teszi a programok hosszú távú működtetését.

3.2.1. Paralimpiai Edzőközpont

A São Paulóban található Brazil Paralimpiai Edzőközpont **2016 óta a brazil paralimpiai mozgalom egyik ékköve**, 95 ezer négyzetméteren, 20 sportág számára alkalmas edzés- és versenyinfrastruktúrával.

Brazília első paralimpiai edzőközpontjának építését 2013 januárjában jelentették be, a projekt költségvetése körülbelül 260 millió reál volt. A projekt a szövetségi kormány Brazil Éremprogramjának része volt, amely további 1 milliárd reál dollárt fektetett be a brazil sportköltségvetésbe 2013 és 2016 között.

Ezen kívül válogatott összetartásoknak és nemzetközi szakmai programoknak ad helyet.

A CPB elnöke követelésként említette azt a követelményt, hogy az állami iskolarendszerben a testnevelési szakemberek képzését **kötelezően** a Brazil Paralimpiai Edzőközpont végezze. Továbbá kiemelte az **állami és önkormányzati** sportosztályokkal való együttműködés

fontosságát a paralimpiai sportok infrastruktúrájának bővítése, valamint a Brazil Olimpiai Bizottsággal (COB) való partnerség megerősítése érdekében.

Ennek eredményeként, illetve az állami-önkormányzati partnerségnek köszönhetően a CTPB már több mint **70 000 testnevelő vett részt a képzéseken.**

3.2.2. Referenciaközpontok

A Referenciaközpontok hálózata a brazil modell területi kiterjesztésének **legfontosabb eszköze**. A központok a Brazil Paralimpiai Bizottság 2017-ben kidolgozott és 2021-ben felülvizsgált stratégiai tervének részeként kerültek kialakításra.

Ezek a központok azt a célt szolgálják, hogy a paralimpiai sport ne csak São Paulóhoz, Rióhoz, vagy a nagyvárosi központokhoz kapcsolódjon, hanem **az ország különböző régióiban is elérhető legyen** az alapoktól a magas teljesítményig.

2026-ban 98 központ működött az országban, melynek számát 2028-ra **250-re szeretnék** emelni.

A 2024-es párizsi paralimpiai játékokon a brazil delegáció **minden ötödik sportolója** valamely referenciaközpontjaiban edzett.

Azok számára, akik egy ilyen kezdeti kapcsolatfelvétel révén szeretnék elmélyíteni kapcsolatukat a sporttal, a CPB helyi vezetőkkel, különösen egyetemekkel, önkormányzatokkal és állami kormányzatokkal kötött partnerségek révén hozza el a paralimpiai sportot a sportlétesítményekbe, köszönhetően a CPB által képzett szakemberekkel és felszerelésekkel.

3.2.3. Utánpótlás

A Brazil Paralimpiai Bizottság részvétele a paralimpiai mozgalom népszerűsítésében azzal kezdődik, hogy a **Loterias Caixa Paralimpiai Fesztiválon** keresztül bemutatják a sportot a fogyatékkal élők és az egészségesek számára. Az egynapos rendezvény játékos formában viszi el a sportolást Brazília összes államába. A legutóbbi, 2025 szeptemberében megrendezett eseményen **27 331 résztvevő vett részt az ország 105 helyszínén.**

Az ezeken a helyeken felfedezett sportolók eredményüknek megfelelően később részt vehetnek a **Loterias Caixa Paralimpiai Találkozón**, amely 2024 óta egész évben bejárja az összes államot és a szövetségi körzetet. A versenyekre 2025-ben 7478 nevezés érkezett, ami 16%-os növekedést jelent az előző évhez képest.

A Loterias Caixa Paralimpiai Találkozón augusztusig minden brazil szövetségi egységen részt vesz, a záró szakaszra São Paulo-ban, augusztus 6. és 8. között kerül sor.

A Találkozó minden szakasza tartalmaz olyan versenyt, amelyen mind a kiemelkedő teljesítményű-, mind a fejlődésben lévő sportolók részt vehetnek, korcsoportok szerint lebontásban.

A fiatal, tehetséges sportolók fejlesztése a **Paralimpiai Iskolatábor** keretében is elérhető, amely egy egy hétig tartó edzés során bevezeti a fiatal sportolókat az élsportolók életébe. A kezdeményezésnek kilenc állomása lesz 2026-ban, kettő országos, öt regionális, és most először kettő kizárólag az alacsonyabb társadalmi-gazdasági osztályokból származó sportolók számára.

Egy hatékony utánpótlásrendszer központi eleme a megfelelő szakemberállomány. Ennek érdekében a CPB létrehozta a **Paralimpiai Oktatási Programot**, amely személyes, valós idejű online és önálló ütemben elvégezhető digitális kurzusokat kínál. A program célja, hogy **országos szinten fejlessze** a parasportban dolgozó edzők, testnevelők, sportvezetők és más szakemberek tudását, ezáltal egységes szakmai háttérrel biztosítson az utánpótlás-neveléshez. 2025-ben 4237 résztvevő regisztrált személyes és szinkron képzésekre, további 18 119 fő pedig aszinkron kurzusokra, így a program összesen több mint 22 000 képzési résztvételt ért el.

Az új tehetségek felkutatására és gondozására irányuló erőfeszítéseket tükrözi az Iskolai Paralimpiai Játékok népszerűségének növekedése is, amely a világ legnagyobb sporteseménye a fogyatékkal élő fiatalok számára. Ennek országos szakaszát minden évben a Sao Paulói Paralimpiai Edzőközpontban rendezik meg. 2026-ban a rendezvény két hétig tartott, és több mint 2000 sportoló vett részt Brazília összes államából 15 sportágban.

Program elnevezése	Szint	Leírás
Paralimpiai Fesztivál	Gyerek és diák	A Fesztivál a brazil paralimpiai utánpótlásrendszer belépési és népszerűsítő programja, amely játékos formában ismerteti meg a paralimpiai sportágakat fogyatékossgal élő és nem fogyatékossgal élő gyermekekkel és fiatalokkal, ezzel egyszerre szolgálva a sportágak kipróbálását, a társadalmi érzékenyítést és a lehetséges sportolói bázis szélesítését. A legutóbbi, 2025 szeptemberében megrendezett eseményen 27 331 résztvevő vett részt az ország 105 helyszínén.

Iskolai Paralimpiai Játékok	Diák	A játékok a fogyatékossgal élő fiatal sportolók legfontosabb országos utánpótlásversenye Brazíliában, amelynek országos szakaszát a sao pauló-i Paralimpiai Edzőközpontban rendezik meg. A 2025-ös esemény rekordlétszámot hozott: két szakaszban összesen 2 056 sportoló vett részt Brazília mind a 27 szövetségi egységéből, 15 sportágban.
Paralimpiai Iskolatábor	Diák	A brazil utánpótlásrendszer kiegészítő fejlesztési eleme, amely az iskolai versenyrendszerben kiemelkedő fiatal sportolók további fejlesztését szolgálja. A program egyhetes edzőtábori formában vezeti be a fiatalokat az élsportolók életébe edzésekkel, szakmai felmérésekkel és sportági képzéssel.
Szakemberképzés	Felnőtt	A CPB országos képzési rendszere testnevelők, edzők, klasszifikátorok, bírók és más paralimpiai szakemberek képzését teszi lehetővé. 2025-ben, a program legnagyobb mennyiségi hatásával járó évben 4237 résztvevő regisztrált személyes és szinkron tevékenységekben, és további 18 119 résztvevő aszinkron kurzusokban, összesen több mint 22 000 edzést lebonyolítva.
Paralimpiai Találkozó	Felnőtt és diák	A találkozó a brazil rendszer egyik fontos versenybelépési pontja, ahol a felfedezett fiatal sportolók hivatalos versenykörnyezetben

		mérettethetik meg magukat. Az eseménysorozat 2024 óta egész évben bejárja Brazília valamennyi államát és a szövetségi körzetét, egyszerre kínálva versenyzési lehetőséget fejlődési szakaszban lévő, valamint kiemelkedő teljesítményű sportolóknak, korcsoporti bontásban.
--	--	---

3.2.4. Versenyrendszer

A brazil rendszerben az utánpótlás- és belépési programokat **egy több szintű versenynaptár egészíti ki**. Ennek területi alapját a korábban említett Paralimpiai Találkozók adják, amely 2026-ban minden brazil államot és a szövetségi körzetet érint, és egyszerre szolgálja a helyi versenyeztetést, a tehetségazonosítást és az országos versenyrendszerbe való belépést.

A program célja, hogy a paralimpiai sportágakat országosan terjessze, és ne csak Sao Paulóban vagy a nagy központokban legyen hivatalos versenyzési lehetőség. Minden állomáson legalább egy, a CPB által országosan irányított sportág szerepel, például atlétika, úszás, erőemelés vagy sportlövészet.

A következő szintet a **Paralimpiai Körverseny** jelenti, amely a CPB által központilag szervezett országos sportági versenyrendszere atlétikában, úszásban, erőemelésben és sportlövészetben.

Ezt egészítik ki a nemzetközi open események és a sao pauló-i Paralimpiai Edzőközpontban rendezett magasabb szintű versenyek.

A rendszer működésének alapfeltétele a **CPB klasszifikációs rendszere**, amely a sportolók versenyzőosztályba sorolását, a hivatalos eredmények értelmezhetőségét és a nemzetközi versenyzésbe való belépést biztosítja.

Program	Szint	Leírás
Paralimpiai Találkozó	Állami, területi versenybelépés	Minden államra kiterjedő belépési és fejlődési versenyplatform, sok új sportoló első hivatalos versenye és klasszifikációs pontja.
Paralimpiai Körverseny	Országos	Több fázisból álló országos versenysorozat atlétikában, úszásban, erőemelésben és sportlövészetben.
Országos bajnokság	Országos	Klasszikus országos bajnoki esemény.

Open Internacional	Nemzetközi	Hazai rendezésű, nemzetközi sportolók is magában foglaló versenyek.
Klasszifikáció	Országos	A CPB 2023-as új nemzeti klasszifikációs kódexet adott ki a szabályok és eljárások egységesítésére. Emellett klasszifikátor-képzést és újraminősítéseket is szervez, különösen atlétikában, úszásban, erőemelésben és sportlövészetben.

3.3. Finanszírozás

A brazil modell ötödik pillére a stabil finanszírozási háttér. A Brazil Paralimpiai Bizottság működését tartós szponzori és állami források is támogatják, ami lehetővé teszi, hogy a sportolói ösztöndíjak, a versenyrendszerek, az edzőközponti működés és az országos fejlesztési programok hosszabb távon is fenntarthatóak legyenek.

A CAIXA Bank és a Loterias Caixa 2025-ben **160 millió reális támogatást** jelentett be a Brazil Paralimpiai Bizottság számára, amely az LA28-ig tartó paralimpiai ciklust fedezi. A támogatás célja a nemzeti és nemzetközi versenyekre való felkészülés, valamint a társadalmi és oktatási projektek támogatása.

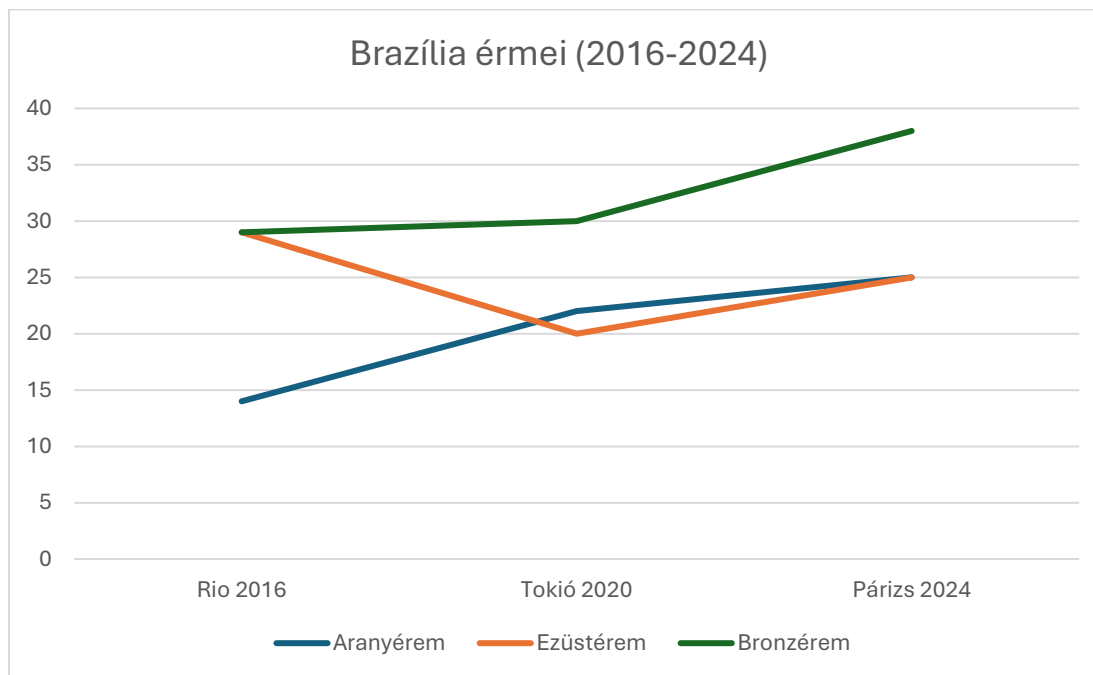
Ez nem egyszeri támogatás: a CAIXA és a CPB együttműködése 2004-ben indult, és a forrás szerint a két évtized alatt **több mint 500 millió reált** fordítottak a brazil paralimpiai sportra.

A második nagy finanszírozási ág a szövetségi **Bolsa Atleta** program, vagyis a közvetlen sportolói támogatás.

A brazil sportminisztérium adatai szerint a párizsi paralimpiára nevezett 279 brazil sportolóból **274 részesült Bolsa Atleta támogatásban**, ami 98,2 százalékos arány. Közülük több mint 63 százalék a legmagasabb, **Bolsa Atleta Pódio** kategóriában kapott támogatást.

Ez azért fontos, mert Brazíliában nemcsak a szövetség részesül támogatásban, hanem a sportolók nagy része közvetlen, személyes támogatáshoz is jut ezáltal.

3.4. Sportági megállapítások

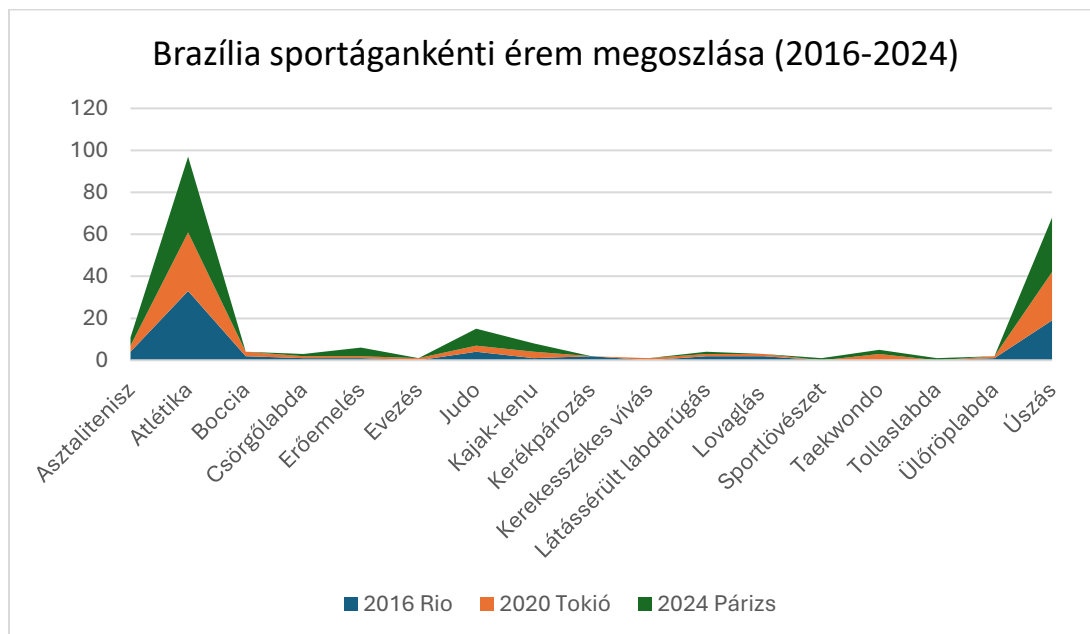

Brazília a 2016–2024 közötti három paralimpián végig **a világ élmezőnyéhez tartozott**. 2016-ban a hazai rendezés alkalmával 72 érmet szerzett, majd Tokióban szintén 72 érmet sikerült gyűjtenie de több arannyal, Párizsban pedig már 89 dobogós helyezéssel érte el története **legjobb** paralimpiai szereplését.

A hazai rendezésű olimpia fontos mérföldő volt, mert Brazília ekkor 14 arany-, 29 ezüst- és 29 bronzérmet nyert. Ez a 2012-es szerepléshez képest nagy előrelépés volt az összéremek számában, hiszen Londonban 21 arany-, 14 ezüst- és 8 bronzéremmel 43 érmet szerzett, ugyanakkor aranyérmeiben London 2012 még erősebb volt.

Tokióban Brazília megtartotta a 72 érmes szintet, de a minőség javult: 22 arany-, 20 ezüst- és 30 bronzéremmel zárt, vagyis a riói hazai paralimpiához képest **nyolccal több aranyat szerzett**.

Párizs jelentette az áttörést, itt Brazília 25 arany-, 26 ezüst- és 38 bronzéremmel, összesen 89 érmmel zárt, és **először került be az éremtábla első öt helyezettje közé**.

Brazília eredményessége 2016 és 2024 között két alapsportágra épült, **atlétikára és úszásra**. A grafikon alapján ez a két sportág **messze kiemelkedik** a teljes brazil éremtermésből, és együtt adja a brazil paralimpiai siker fő tömegét.

Brazília Párizsban nem azért javult nagyot, mert minden korábbi sportága erősödött, hanem azért, mert az atlétika és úszás mellé **több kisebb sportág is felzárkózott**, miközben néhány régi éremsportág visszaesését is elbírta a rendszer.

3.4.1. Atlétika

Az atlétika Brazília **legerősebb paralimpiai sportága**. Párizsban 36 érmet szerzett, ebből 10 aranyat, 11 ezüstöt és 15 bronzot, vagyis önmagában is egy nagy paralimpiai csapat teljesítményét hozta.

A látássérült futószámok különösen erősek. Júlio César Agripino 5000 m T11-ben aranyat nyert világcsúccsal, Yeltsin Jacques pedig ugyanebben a számban bronzot szerzett, majd 1500 m T11-ben aranyérmes lett. Jerusa Geber 100 m T11-ben és 200 m T11-ben is aranyat nyert. Ez azt mutatja, hogy Brazília a T11-es kategóriában mély, több versenyszámban is világklasszis bázissal rendelkezik.

A **sprintsámokban** továbbra is nagyon erős a brazil jelenlét, Petrúcio Ferreira 100 m T47-ben harmadik paralimpiai aranyát nyerte

A dobószámok is stabil éremforrást jelentenek, Claudiney Batista diszkoszvetés F56-ban, Beth Gomes diszkoszvetés F53-ban nyert aranyat.

3.4.2. Úszás

Az úszás a második brazil húzósportág, amely Rio, Tokió és Párizs között végig magas szinten maradt. A korábbi korszakot Daniel Dias határozta meg, aki Brazília legeredményesebb

paralimpikonja lett, Párizsban viszont már Gabriel Araújo és Carol Santiago vitték tovább a sportágat. Gabriel Araújo három aranyat nyert S2-ben, Carol Santiago pedig három aranyat szerzett látássérült úszóként.

3.4.3. Judo

A judo Párizsban **kifejezetten erősödő sportágként** jelent meg. Alana Maldonado női 70 kg J2-ben, Rebeca Silva női 70 kg felett J2-ben, Arthur Silva férfi 90 kg J1-ben, Wilians Araújo pedig férfi 90 kg felett J1-ben nyert aranyérmet. Ez nem egyetlen klasszis kiugró eredménye, hanem több súlycsoportban és több látássérültségi kategóriában megjelenő brazil eredményesség ami arra utal, hogy a sportág már szélesebb versenyzői bázisra épül.

3.4.4. Erőemelés

Az erőemelés **kisebb volumenű**, de egyértelműen felfelé tartó sportág. Mariana D'Andrea női 73 kg-ban megvédte tokiói aranyát, Tayana Medeiros női 86 kg-ban aranyérmet nyert, Lara Lima női 41 kg-ban, Maria de Fátima Castro pedig női 67 kg-ban szerzett bronzot. Itt a legfontosabb következtetés az, hogy Brazília már nem csak Mariana D'Andrea egyéni klasszisára épít, hanem több női súlycsoportban is **dobogóképes versenyzővel** rendelkezik.

3.4.5. Kajak-kenu

A kajak-kenu **szintén felemelkedő sportág**, melynek fejlődése azért is figyelemre méltó, mert 2016-ban Brazília még csak egy érmet szerzett, Párizsra viszont több versenyzővel, több kategóriában lett éremképes.

3.4.6. Taekwondo

A taekwondo kis éremszámú, **de magas értékű** sportág. Tokióban, a sportág paralimpiai debütálásakor Brazília három érmet szerzett, Párizsban két erős egyéni teljesítmény tartotta éremszerző szinten a sportágat.

3.4.7. Egyéb sportágak

A tollaslabda és a sportlövészet inkább áttörési pontként értelmezhető, de ezek a sportágak még nem tekinthetők széles brazil éremtermelő ágazatnak. Párizsban bizonyították, hogy egy-egy kiemelkedő sportolóval Brazília új sportágakban is be tud lépni a paralimpiai dobogóra.

A **boccia** ezzel szemben **egyértelmű visszaeső sportág** a vizsgált időszakban. Ez azért fontos jelzés, mert Brazília korábban a boccia **egyik erős nemzete** volt, de Párizsra a sportágban már nem tudta megtartani a korábbi éremszerző pozícióit. Fontos célja a brazil boccia-sportnak, hogy a korábbi klasszisokra épülő rendszer után új, nemzetközi szinten dobogóképes generációt tudjon felépíteni.

A kerékpár és a lovaglás szintén olyan sportágak, ahol a korábbi eredmények nem váltak tartós éremszerző alappá. Ezeknél a sportágaknál **inkább egyéni sportolói** teljesítményekről lehet beszélni, nem széles, több cikluson át stabilan működő brazil érembázisról.

Csapatsportok tekintetében a labdarúgás, a csörgőlabda és az ülőröplabda érmet hozott, viszont nem aranyakat.

4. Kolumbia

4.1. Stratégiai helyzet

Kolumbia ma Dél-Amerika **egyik legerősebben fejlődő** paralimpiai országa. Nem Brazília méretű domináns rendszer, de az elmúlt három paralimpiai ciklus alapján már nem egyszeri kiugrásról, hanem **tartós megerősödés** látható. 2016-ban 17-, Tokióban 24-, Párizsban pedig már 28 érmet szereztek a kolumbiai sportolók. Az aranyérmek száma különösen fontos mutató: Rióban 2-, Tokióban 3-, Párizsban már 7 aranyérmet nyert a küldöttség.

A Kolumbiai Paralimpiai Bizottság (CPC) 2001-ben jött létre Bogotában, **elnöke Julio César Ávila Sarria**. A 2019-es törvényi döntés célja a kolumbiai paralimpiai rendszer nemzetközi normákhoz igazítása volt, ennek folyományaként a CPC országos hatáskörű, autonóm, nonprofit sportszervezetként a fogyatékkal élő sportolók sportszervezeteinek koordinátoraként erősödött meg.

Kolumbia párizsi szereplése stratégiai szempontból azért fontos, mert a delegáció nemcsak eredményesebb lett, hanem **szélesebb sportági jelenlétet is fel tudott mutatni**. Párizsban 72 sportolóval képviseltették magukat 10 sportágban. Kolumbia először szerepelt látássérült labdarúgásban, sportlövészetben és triatlonban.

A fejlődés súlypontja elsősorban **atlétikában, úszásban és bocciában** látható. Ez különbözteti meg Kolumbiát a kisebb dél-amerikai országoktól, hiszen nem egy-két sportoló egyéni sikereire épül, hanem több sportágban képes paralimpiai érmekeket szerezni.

A 2016–2024 közötti eredmények alapján a kolumbiai modell már **nemcsak regionális szinten** versenyképes, hanem egyes sportágakban a világ élmezőnyéhez tartozik. A következő ciklus kulcskérdése az lesz, hogy a párizsi 28 érem mögött álló atlétikai, úszó- és boccia eredményeket sikerül-e szélesebb utánpótlás-, verseny- és szakmai rendszerrel fenntartani.

4.2. Fejlesztési irányok

A **CPC és a Sportminisztérium közös szerepe** meghatározó a paralimpiai ciklusok tervezésében, a nemzetközi felkészülésben és a sportági fejlesztések koordinálásában.

A legfontosabb stratégiai kérdés, hogy az atlétika és az úszás mellett a boccia, kerékpározás és erőemelés is tartós éremhozó sportággá váljon.

A kolumbiai parasport fejlesztési **iránya 3 pillérre épül:**

- Utánpótlás és területi tehetséggazonosítás regionális fókusszal (nem edzőközpontok mint Brazíliában, hanem helyszínek)
- Országos versenyrendszer és sportági naptár

- A fiatal sportolók számára a Juegos Intercolegiados Nacionales biztosít iskolai versenyzési lehetőséget, amelyben atlétika, úszás és boccia is szerepel. Sportági szinten az Abiertos Nacionales ad rendszeres versenyzési és nemzetközi felkészülési lehetőséget atlétikában és úszásban. A rendszer országos csúcseseménye a Juegos Paranales, ahol a régiók legjobb para sportolói versenyeznek, és amely a kolumbiai para sport egyik legfontosabb hazai teljesítménymérő eseménye.

- Academia Paralímpica

Név	Fejlesztési irány	Tartalom
Utánpótlásképzés	Fiatal sportolók bevonása és regionális bázisépítés	Kolumbiában az utánpótlás közvetlen fejlesztési eszköze a Centros de Desarrollo Deportivo program, amely regionális alapon von be és fejleszt 12–18 éves fogyatékossgal élő fiatalokat szakosodott edzőkkel és atlétika, úszás, valamint boccia fókusszal.
Országos versenyrendszer	Rendszeres hazai versenyzés és teljesítménymérés	Az országban a versenyrendszer három egymásra épülő szintekből áll. A Juegos Intercolegiados Nacionales adja az iskolai versenybelépést, az Abiertos Nacionales a sportági küzdelmeket, míg a Juegos Paranales pedig maga az országos bajnokság.
Academia Paralímpica	Szakemberképzés	A kolumbiai fejlesztési rendszer szakmai és tudásalapú háttere. Olyan képzési és szemléletformáló platform, amely a paralimpiai sporthoz kapcsolódó edzőket, testnevelőket, egészségügyi és sporttudományos szakembereket, regionális sportintézményeket, iskolákat és egyetemeket kapcsolja be a rendszerbe.

Kolumbia esetében a kiemelt érem sportágak fejlesztése **nem önálló, hivatalosan azonosítható programként**, hanem az eredményességi struktúrából és a meglévő utánpótlás-, verseny- és felkészülési rendszerekből kirajzolódó stratégiai irányként értelmezhető.

Ennek középpontjában azok a sportágak állnak, amelyek az elmúlt paralimpiai ciklusokban **meghatározóan járultak hozzá** az ország éremszerzéséhez, mint például az atlétika, az úszás, a kerékpározás, az erőemelés és boccia.

4.3. Finanszírozás

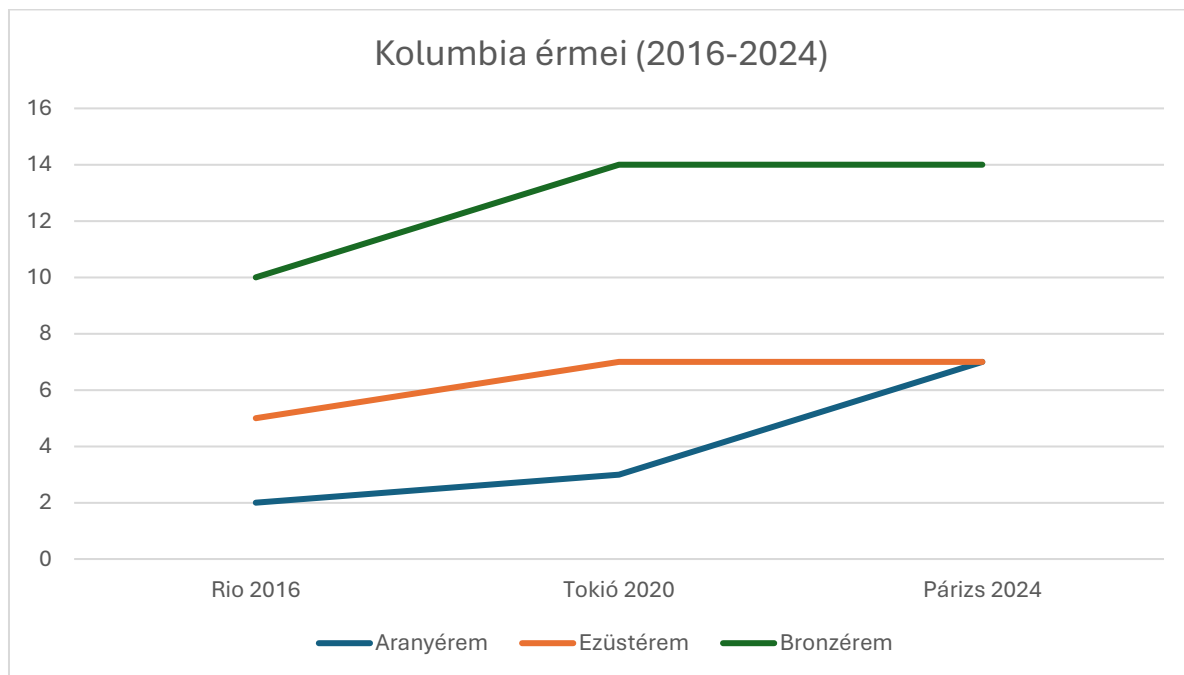
Kolumbia paralimpiai mozgalmának finanszírozási háttere elsősorban állami és intézményi támogatásokra, valamint együttműködési megállapodásokra épül, amelyekben a Sportminisztérium és a regionális sportintézmények meghatározó szerepet játszanak.

A finanszírozás két alapköve az:

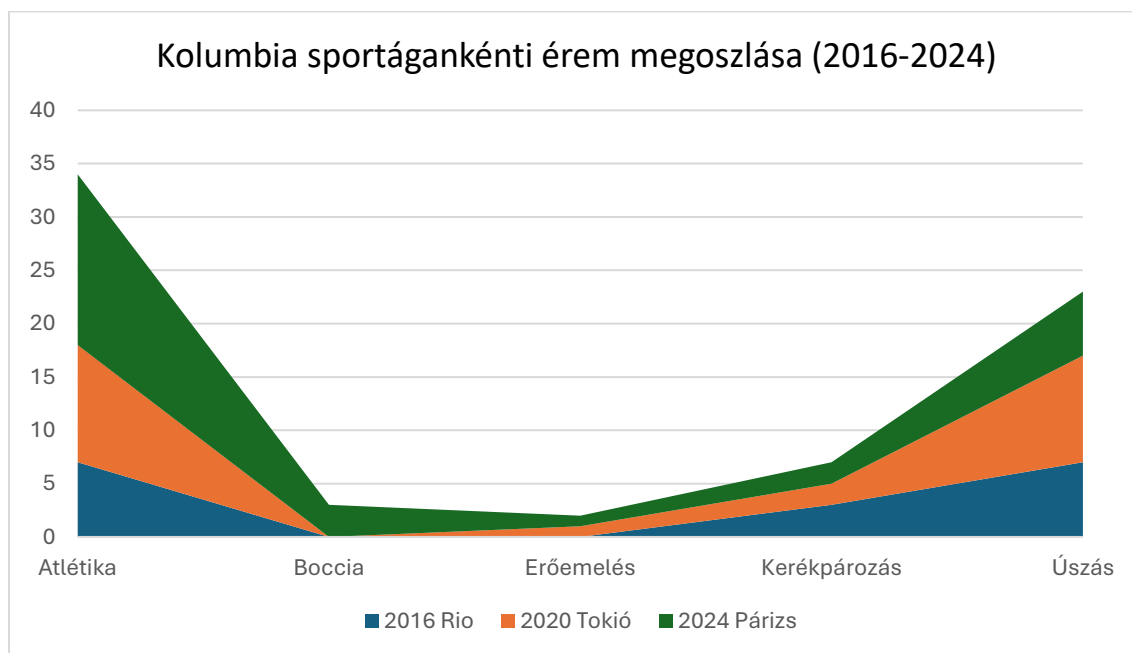
- **Állami és intézményi megállapodások:** A finanszírozás gerincét a Sportminisztériummal és a regionális sportintézményekkel kötött együttműködési megállapodások, célzott támogatások adják. Szinte teljes egészében ezek a források fedezik a sportolók felkészülését, a versenyeztetést és az alpműködést.
- **Saját bevételek és adományok:** Az állami bázist a mozgalom belső, sportpiaci bevételei (tagsági és licencdíjak, versenynevezések), valamint a magánszférából és nemzetközi szervezetektől érkező szponzorációk, pénzügyi és természetbeni adományok egészítik ki.

Ezen kívül megemlítendő, hogy a Bizottság elosztócsatornaként is funkcionál, mivel bizonyos **központi forrásokat és támogatásokat célzottan fogad be**, majd azokat tovább is osztja a regionális ligák, részszövetségek vagy specifikus projektek felé.

4.4. Sportági megállapítások

Kolumbia 2016 és 2024 között **folyamatosan növelte az érmeinek számát**, ami pedig az ország szempontjából a legfontosabb, hogy az aranyérmek száma is emelkedő tendenciát mutat. A 2016-os 3-ról 2024-re 7-re emelkedett ez a szám, amely jól mutatja a sikerességet.

Sportági bontás alapján Kolumbia paralimpiai eredményessége **két fő sportág** köré összpontosul. 2016 és 2024 között az érmek **döntő része atlétikából és úszásból jött**, ehhez stabil kiegészítő sportágként kapcsolódott a kerékpározás, majd Párizsban új éremsportágként belépett a boccia.

4.4.1. Atlétika

Az atlétika Kolumbia **legerősebb és legdinamikusabban fejlődő** sportága: 2016-ban 7, Tokióban 11, Párizsban már 16 érmet hozott. A fejlődés azért erős, mert nem egyetlen sportolóra épül. Mauricio Valencia gerelyhajítás F34-ben és súlylökés F34-ben, José Gregorio Lemos gerelyhajítás F38-ban és távolugrás T38-ban, Karen Palomeque 100 m, 400 m és távolugrás T38-ban, Jhon Sebastián Obando 400 m és távolugrás T20-ban, valamint Erica María Castaño diszkoszvetés F55-ben is érmes volt. Párizsra az atlétika már nemcsak dobószámokban, hanem sprintben, középtávon és ugrószámokban is kolumbiai erősséggé vált.

4.4.2. Úszás

Az úszás **továbbra is kiemelt** kolumbiai éremsportág, de Párizsban egy kissé visszaesett. 2016-ban 7, Tokióban 10, Párizsban 6 érmet jött ebből a sportágból. Az úszás két fő alakja Carlos Daniel Serrano és Nelson Crispín. Serrano 100 m mell SB7-ben aranyérmes volt Rióban, Tokióban 200 m mell SB7-ben nyert, Párizsban pedig 50 m gyors S7-ben, 50 m pillangó S7-ben és 100 m mell SB8-ban szerzett érmet. Crispín 50 m gyors S6-ban, 100 m gyors S6-ban, 100 m mell SB6-ban, 200 m vegyes SM6-ban és 50 m pillangó S6-ban is többszörös érmes.

4.4.3. Boccia

A boccia Párizs **legfontosabb** kolumbiai áttörése volt, 2016-ban és Tokióban még nem volt érmet, Párizsban viszont rögtön 3 érmet hozott. Leidy Chica és Edilson Chica vegyes páros BC4-ben aranyat nyertek, Edilson Chica egyéni BC4-ben ezüstöt, Leidy Chica pedig egyéni BC4-ben bronzot szerzett. Ez azt mutatja, hogy a boccia nemcsak új éremsportág lett, hanem **azonnal** arany szintű potenciált mutatott.

4.4.4. Kerékpár és erőemelés

A kerékpározás Kolumbiánál **stabil, de szűk** éremsportág, Diego Dueñas pályakerékpárban, Juan José Betancourt országúti T1-2-ben, Paula Ossa pedig országúti C4-5-ben szerzett paralimpiai érmet, míg az erőemelésben Fabio Torres jelentette az állandóságot, aki Tokióban és Párizsban is bronzérmes lett a 97 kg-os kategóriában.

5. Venezuela

5.1. Stratégiai helyzet

Venezuela egy **közepesen fejlett rendszert** képvisel a dél-amerikai paralimpiai mezőnyben, és egy kisebb operációval működő, de egyre inkább aranyérem-képes ország képét mutatja.

Eredményessége az elmúlt három paralimpiai ciklusban **látványosan erősödött**, Rióban még 0 arany-, 3 ezüst- és 3 bronzéremmel zárt, Tokióban már 3 aranyat, 2 ezüstöt és 2 bronzot nyert, Párizsban pedig 3 arany-, 2 ezüst- és 1 bronzéremmel végzett.

A venezuelai paralimpiai sport központi szervezete a Comité Paralímpico Venezolano (Copaven), a szervezet elnöke Juan José Rujano Ojeda.

A párizsi paralimpiára Venezuela 9 sportágban 25 sportolóval kvalifikált, ami azt mutatja, hogy a rendszer nem egyetlen sportágra korlátozódik, de **az eredményességi súlypont** továbbra is erősen az **atlétikára** épül.

Stratégiai szempontból Venezueláról megállapítható, hogy egy **szűkebb sportolói bázissal, de magas egyéni minőséggel** rendelkező ország. A párizsi 6 érem viszont azt jelzi, hogy az ország az egy-egy kiugró sportolói eredményen kívül több döntős és dobogóközeli versenyzővel is rendelkezik, ugyanakkor a tartós fejlődés kulcsa az lesz, hogy az atlétikán kívüli sportágakban is sikerül-e stabil éremszerző bázist kialakítani.

5.2. Fejlesztési irányok

Venezuela fejlesztési irányait **egy országos sportstratégiai keret és egy paralimpiai végrehajtási terv** kapcsolja össze. A 2025–2036-os Nemzeti Sportterv az állami sportirányítás szintjén határozza meg a sport általános elérésének erősítését, területi kiterjesztését, a diáksport és közösségi sport erősítését, valamint az élsport fejlesztését. Ehhez szorosan kapcsolódik a paralimpiai mozgalom is, mint az olimpiai és siketlimpiai rendszerrel együtt kezelt fejlesztési ág.

Feladatmegosztás tekintetében **a minisztérium adja** az országos stratégiai és intézményi keretet, míg a COPAVEN a paralimpiai felkészülés szervezi. Ennek gyakorlati megjelenése az **LA28-as munkaterv**, amely a 2025–2028-as ciklusra versenynaptárt, válogatott felkészülési helyszíneket, sportolói háttértámogatást, valamint edző- és bíróképzést foglal össze. Így a nemzeti sportterv általános céljait konkrét paralimpiai felkészülési programmá alakítja.

Venezuela esetében a kiemelt éremsportágak fejlesztése nem önálló, névvel futó programként jelenik meg, hanem az eredményességből következő stratégiai fókuszként. Az atlétika, az erőemelés és részben a judo azok a sportágak, amelyekre az LA28-as ciklusban az élsport-felkészítés és az Aranygeneráció-logika leginkább építhető.

Név	Fejlesztési irány	Tartalom
Nemzeti Sportterv 2025–2036	Országos stratégiai keret és paralimpiai ciklustervezés	A venezuelai sportfejlesztés átfogó kerete, amely három olimpiai és paralimpiai ciklusra épül: LA28, Brisbane 2032 és a 2036-os Olimpia. A terv a sport tömegesítését, területi kiterjesztését, a diáksportot, közösségi sportot, élsportot, versenyrendszert és szakemberképzést egységes állami keretbe rendezi.
Utánpótlásképzés	Közösségi, területi és korosztályos sportolói bázisépítés	A venezuelai állami sportpolitika részét képező „tömegesítési” program, amely az utánpótlás-nevelést a helyi

		közösségekből és a tartományi sportintézetekből indítja. A program célja a fogyatékossgal élő fiatalok integrálása elsősorban az alacsonyabb eszközigenyű, de hagyományosan sikeres sportágakba (atlétika, erőemelés, küzdősportok). Erre épül a IV. Nemzeti Paralimpiai Játékok rendszere, amely 2026. szeptember 10–20. között 7–15 éves sportolóknak biztosít országos versenyzést 27 sportágban és 67 fogyatékosági kategóriában.
LA28-as munkaterv	Olimpiai felkészülés	A munkaterv a paralimpiai ciklus gyakorlati végrehajtási eleme. Hazai és nemzetközi versenynaptárt, válogatott felkészülési helyszíneket, komplex sportolói háttértámogatást és a korábbi paralimpiai érmesek életpálya-támogatását tartalmazza. Ide illeszkedik az állami Aranygeneráció-logika is, amely az élsportolók kiemelt kezelését és nemzetközi eredményességét helyezi előtérbe.
Edző- és bírónépzés	Szakemberképzés, technikai továbbképzés és sporttudományos háttér	A venezuelai rendszer egyik fejlesztendő területe az edzők, bírók és technikai szakemberek képzése. A Copaven LA28-as tervében nemzetközi szakemberek bevonásával tervezett edző- és bírónépzés jelenik meg, míg az UDSur a sporttudományi és adaptált sporthoz kapcsolódó képzési háttér egyik intézményi elemeként említhető.

5.3. Finanszírozás

Venezuela paralimpiai mozgalmának finanszírozása **szinte kizárólag a központosított állami** forrásokra épül, amelyek elosztását a Nemzeti Sportintézet és az Ifjúsági és Sportminisztérium végzi, a Paralimpiai Bizottság pénzügyi autonómiája korlátozott.

A bizottság többnyire nem allokál forrásokat, hanem a Nemzeti Sportintézet által jóváhagyott költségvetés végrehajtója.

A venezuelai sporttörvény alapján **az állam irányítja a nemzeti sportrendszert**, a Nemzeti Sportintézet pedig végrehajtja a sportpolitikai programokat és kezeli a Nemzeti Sportfejlesztési Alap forrásait. Az Alap állami- és magánvállalati befizetésekből, valamint egyéb köz- és magán hozzájárulásokból gazdálkodik, így a parasport finanszírozása is ebbe az országos sportfinanszírozási rendszerbe illeszkedik.

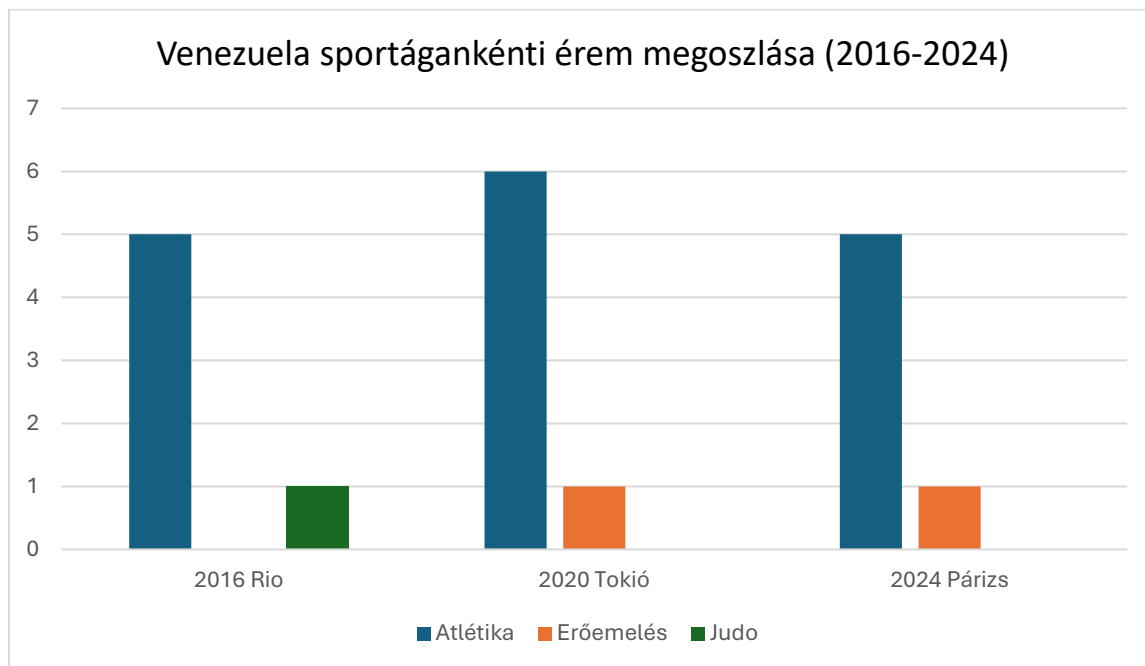
Érdekesség, hogy a törvény előírja **a vállalati hozzájárulás mértékét is**. Minden olyan állami- vagy magánvállalatnak, amelynek az éves nettó nyeresége **meghaladja a 20.000 adóegységet**, nyereségének 1%-át kötelezően be kell fizetnie a Nemzeti Sportfejlesztési Alapba.

Ez nem egy fix, bolívarban meghatározott összeg, hanem egy indexált mutató. Az adóegység értékét a venezuelai állam a mindenkori inflációhoz igazítva időről időre módosítja, így a 20.000 egységnyi határ reálértékben számolva egy folyamatosan változó értékhatárt jelent.

A központi finanszírozás részeként bevezetett **Simón Bolívar Sportösztöndíj-rendszer** kifejezetten olimpiai, paralimpiai sportolókra, valamint edzőkre kiterjedő finanszírozási forma. Több mint 3000 olimpiai és paralimpiai sportolót érint és a támogatás mértéke **eredményességi szint szerint** változik. Külön kategóriákat határoztak meg a parapan-amerikai, paralimpiai kvalifikációs, diploma- és éremszintekre.

Az LA28-as keretben jelenik meg a korábbi **paralimpiai érmesek élethosszig tartó pénzügyi támogatása is**, amely fontos mérföldkőnek tekinthető a paralimpiai eredmények elismerésének tekintetében.

5.4. Sportági megállapítások

A Copaven LA28 munkaterve a **2025–2028-as ciklusra ad felkészülési keretet**. 2025-ben öt hazai és nyolc nemzetközi versenyt, hazai válogatókat, országos bajnokságot, nemzetközi Grand Prix-ket, világbajnokságot és ifjúsági Parapanamerikai Játékokat tartalmaz. A terv része a válogatott sportolók koncentrált felkészítése Lara, Zulia, Carabobo és Caracas sportlétesítményeiben, orvosi, fizioterápiás, táplálkozási és pszichológiai háttértámogatással.

Venezuela paralimpiai eredményessége egyértelműen **szűk sportági bázisra** épül. Az elmúlt három paralimpiai ciklusban stabilan 6–7 érem között teljesített. 2016-ban 6, Tokióban 7, Párizsban 6 érmet szerzett. A különbség nem az érmek számában, hanem azok minőségében látszik, hiszen Tokiótól kezdve Venezuela már **több aranyérem megszerzésére is képes volt**.

5.4.1. Atlétika

A legerősebb sportág egyértelműen az **atlétika**. Rióban Venezuela 6 érméből 5 atlétikában született, Tokióban a 7 érméből 6, Párizsban pedig ismét az atlétika adta az éremtermés többségét. A venezuelai atlétikai paralimpiai modell leginkább a gyorsasági, középtávú és dobószámokban tudott nemzetközileg versenyképes sportolókat kinevelni.

Párizsban az atlétika már nemcsak a hagyományos sprintszámokban hozott eredményt, hanem dobószámokban is: Enderson Santos 400 méter T11-ben, Naibys Morillo gerelyhajítás F46-ban szerzett aranyérmet, míg Alejandra Pérez és Lisbeli Vera ezüstérmet nyert futószámokban.

5.4.2. Erőemelés

A második kiemelt sportág az **erőemelés**, de ez jelenleg erősen Clara Fuentes személyéhez kötődik. Tokióban bronzérmet szerzett, Párizsban pedig aranyérmet nyert az 50 kg-os kategóriában, 124 kg-os paralimpiai rekorddal. Ez nagy nemzetközi értékű eredmény, ugyanakkor sportági rendszerként még sérülékeny, mert az éremtermés egyetlen kiemelkedő sportolóra épül.

5.4.3. Judo

A **judo** történetileg fontos sportág Venezuelának, hiszen **az ország első paralimpiai aranyérmét** Naomi Soazo szerezte 2008-ban, majd Rio 2016-ban is volt judoérem. Tokióban azonban nem hozott érmet, Párizsban viszont Marcos Blanco bronzérmével újra megjelent az éremsportágak között. Emiatt a judo nem folyamatosan stabil, de reális érempotenciállal rendelkező sportágként értelmezhető.

5.4.4. Egyéb sportágak

Az **úszás** jelenleg nem éremsportág, inkább második vonalbeli, döntőközeli potenciált mutató terület. Párizsban Venezuela két úszót indított, Belkis Mota pedig döntőbe jutott 100 méter mellúszás SB12-ben és 8. helyen zárt. Ez fontos jelenlét, de nem elég ahhoz, hogy az úszást a jelenlegi venezuelai éremstruktúra központi sportágai közé soroljuk.

A részvételi oldal viszont szélesedik, Párizsban Venezuela 25 sportolóval, 9 sportágban szerepelt, köztük kerékpárban, triatlonban, asztaliteniszben, taekwondóban és kerekesszékes vívásban is. Ez a kvalifikációs bázis bővülését jelzi, de az érmek továbbra is három fő területre koncentrálnak: atlétika, erőemelés és judo.

A 2025-ös eredmények ugyanakkor azt mutatják, hogy a klasszikus éremsportágak mögött óvatos szélesedés indult el: atlétikában Sele Barrios Grand Prix-győzelme, erőemelésben Clara Fuentes világbajnoki címe, judóban Marcos Blanco világbajnoki aranya erősíti az LA28-as érempotenciált, miközben az asztalitenisz nemzetközi érmei, az ülőröplabda Copa América-bronza és az Ifjúsági Parapanamerikai Játékokon elért 39 érem azt jelzik, hogy Venezuela már nemcsak néhány kiemelkedő egyéni sportolóra, hanem bővülő utánpótlás- és sportági bázisra is próbál építeni.

6. Chile

6.1. Stratégiai helyzet

Chile a dél-amerikai paralimpiai mezőnyben már nem egyszerűen feltörekvő országgént, hanem **intézményileg megerősödő, regionális rendezői és fejlesztési szerepet vállaló parasport-központként értelmezhető.**

Irányító szervezete a Chile-i Paralimpiai Bizottság (Copachi), elnöke **Sebastián Villavicencio Villagra**, aki egyben az Amerikai Paralimpiai Bizottság (AmPC) alelnöke is.

A chilei paralimpiai mozgalom **egyelőre nem rendelkezik** olyan széles éremtermelő bázissal, mint Brazília vagy Kolumbia, de az elmúlt évtizedben **látványosan nőtt** a delegáció mérete, a sportági lefedettség és az intézményi háttér.

Az ország 1992-ben még csak **két versenyzővel indult** a paralimpián 2 sportágban, ez a szám azonban folyamatosan emelkedett, Tokióban már 19 sportolóval és 7 sportágban szerepelt,

Párizsban pedig 28 sportolóval, 11 sportágban érte el története második legerősebb paralimpiai szereplését.

A fejlődés **egyik fordulópontja** a 2016-os jogi és intézményi szabályozás volt, a chilei jogszabályi környezet ugyanis ekkor ismerte el külön a fogyatékkal élők sportját és a paralimpiai sportot, a Copachi pedig a chilei paralimpiai mozgalom hivatalos, **az olimpiai bizottsággal azonos státuszú** intézményi szereplőjévé vált.

Emiatt kijelenthető, hogy Chile sikerei **nemcsak** sporteredményekből, hanem egy egyre erősebb állami–intézményi beágyazottságból is következik.

A nemzetközi eredményesség alapján Chile szűk, de minőségi érembázissal rendelkezik. A **nagy áttörést** a 2012-es londoni paralimpiai jelentette az ország számára Cristian Valenzuela első paralimpiai aranyával, majd Tokióban 2 arany-, 3 ezüst- és 1 bronzérmel szerzett, Párizsban pedig 1 arany- és 5 bronzérmel zárt. Párizsban Katherinne Wollermann para kajakban szerzett aranya különösen fontos mérföldkő volt, mert az első chilei paralimpiai aranyat jelentette ebben a sportágban.

Chile stratégiai helyzetét azonban nemcsak az érmek, hanem a **Santiago 2023** utáni örökség határozza meg. A **hazai rendezésű** Parapanamerikai Játékokon Chile története legjobb szereplését érte el: 51 éremmel, 16 arannyal, 20 ezüsstel és 15 bronzsal zárt. Ez egyszerre jelentett sportági áttörést, társadalmi láthatóságot és intézményi megerősödést.

A Santiago 2023-as ciklus legfontosabb hosszú távú hozadéka a **Paralimpiai Edzőközpont és a Parque Estadio Nacional** infrastruktúrájának kialakítása volt. Ez Chile számára olyan állandó felkészülési és versenyrendezési bázist ad, amely Dél-Amerikában is kiemelkedő. A központ nemcsak a chilei válogatott felkészítését szolgálja, hanem regionális események, nemzetközi versenyek és utánpótlás-programok lebonyolítására is alkalmas.

Ezt erősítette tovább, hogy Chile 2025-ben megrendezte az Ifjúsági Parapanamerikai Játékokat is, ahol az ország 89 érmet szerzett, ami **történelmi eredménynek** számít.

Chile stratégiája nemcsak néhány elit sportoló eredményességére épül, hanem egyre **tudatosabban kapcsolja össze** a nagy eseményrendezést, az infrastruktúra-fejlesztést, az utánpótlás-bázis bővítést és a paralimpiai élsportot.

Összességében Chile stratégiai pozíciója a rendezői örökségre, az erősödő intézményi háttérre és a bővülő sportági részvételre épül. A **legnagyobb kihívás** az, hogy a nagy események által létrehozott lendületet tartós paralimpiai eredményességgé alakítsa, vagyis a szélesebb sportági és utánpótlás-bázisból több stabil, paralimpiai érmekre képes sportágot építsen ki LA28-ra.

6.2. Fejlesztési irányok

Chile paralimpiai mozgalmá az elmúlt években intézményi, infrastrukturális és sportági szinten is **új szakaszba lépett**. A Chilei Paralimpiai Bizottság, a Sportminisztérium, valamint a Nemzeti Sportintézet szoros, intézményesített együttműködése határozza meg a chilei paralimpiai mozgalom fejlesztési stratégiáját.

Ennek **alapja** a 2021-ben elindított **Plan Paralímpico terv** megalkotása volt, amely nagyobb szakmai önállóságot és erősebb döntéshozatali szerepet adott a paralimpiai sportnak.

Erre a tervre alapozva mára a 2023-as és 2025-ös Parapánamerikai Játékok és Ifjúsági Játékok öröksége, a Copachi megerősödő intézményi szerepe, a Chilei Nemzeti Sportintézet programjai és az LA28 felé tartó paralimpiai ciklus céljai határozzák meg a fejlődési irányt.

A chilei rendszerben az utánpótlás-fejlesztés, az élsport-támogatás és a sportági szakmai döntések egyre inkább eredményességi, regionális és kapacitásalapú szempontok szerint **kapcsolódnak össze**.

A cél nem pusztán néhány kiemelkedő sportoló eredményességének fenntartása, hanem szélesebb sportolói bázis, erősebb regionális jelenlét, rendszeresebb hazai versenyeztetés és stabilabb szakmai háttér kialakítása a Los Angeles felé vezető úton.

Chile számára a következő paralimpiai ciklus fő kérdése az, hogy a hazai rendezésű események, a tokiói és párizsi paralimpiai sikerek lendületét képes-e tartós, **rendszerszintű** fejlődéssé alakítani.

Név	Fejlesztési irány	Tartalom
Plan Paralímpico	Paralimpiai irányítás, szakmai döntéshozatal és sportági prioritizáció	A 2021-ben érvénybe lépő Plan Paralímpico a chilei paralimpiai sport önálló szakmai és irányítási kerete. Célja a paralimpiai sport teljes struktúrájának fejlesztése a társadalmi sporttól az élsportig, beleértve a tehetségazonosítást, a felkészülési támogatást és az eredményességi szempontú sportági fókusz kialakítását.
Santiago 2023 és 2025 öröksége	Világszínvonalú infrastruktúra építése és hasznosítása	Santiago 2023 egyik legfontosabb tartós öröksége a Parque Estadio Nacional területén létrejött első chilei Paralimpiai Edzőközpont, amely világszínvonalú felkészülési lehetőséget biztosít a paralimpiai sportolóknak, és hosszabb távon Chile

		versenyrendezési, utánpótlás- és regionális fejlesztési szerepét is erősíti.
Promesas Chile és Crecer en Movimiento	Utánpótlásfejlesztés és inkluzív belépési pontok	A Promesas Chile a 9–21 éves fiatal sportolók azonosítását, fejlesztését és az élsport felé történő bekapcsolódását szolgálja, a paralimpiai ciklusra is felkészítve őket. A program regionális adottságokhoz igazított sportági kínálattal rendelkezik, paralimpiai sportágakként pedig az úszást, atlétikát, erőemelést és asztaliteniszt helyezi előtérbe. A Crecer en Movimiento ehhez pedig alsóbb szintű iskolai és közösségi bázist biztosít.
Juegos Nacionales y Paranaionales	Országos versenyrendszer és regionális teljesítménymérés	A Juegos Nacionales y Paranaionales Chile fő országos multisporteseménye, amely a különböző régiók sportolóinak ad rendszeres versenyzési lehetőséget. A 2024-es verseny Temucóban és egyéb társhelyszíneken zajlott, közel 3000 sportolóval, 14 hagyományos és 6 paralimpiai sportággal, ami a hazai versenyrendszer decentralizációját és inkluzív jellegét is erősíti.
Szakemberképzés és klasszifikáció	Edzők, technikai szakemberek és klasszifikációs háttér fejlesztése	A chilei modellben a szakmai háttér erősítése is fontos. A Plan Paralímpico már indulásakor külön munkaszervezetet, módszertani és adminisztratív forrást rendelt a paralimpiai sporthoz, a Promesas Chile pedig országosan 288 szakembert és edzőt kapcsol be a fiatal sportolók fejlesztésébe.

A fejlődés ellenére egy 2026-os költségvetési megszorítás árnyalja a chilei modelltől alkotott képet. A Sportminisztérium 2026. évi költségvetését 3 százalékkal (kb. **5,7 milliárd chilei pesóval**) csökkentették, és ebből a **Juegos Nacionales y Paranales 2026 teljes forrását** elvonták. A versenyre szánt összeg kb. **3,5–3,6 milliárd peso** volt és több mint 3000 sportolót és 22 sportágat érintett volna, köztük 6 paralimpiai sportágat.

Miközben az élsport-támogatás és a válogatott felkészülés fő elemei a kormányzati kommunikáció szerint megmaradtak, a Juegos Nacionales y Paranales törlése azt mutatja, hogy a hazai versenyrendszer és a regionális sportfejlesztés **erősen függ** az állami finanszírozástól. Ez különösen érzékeny pont, mert éppen az a versenyszint sérült, amely a szélesebb sportolói bázis, a regionális jelenlét és a paralimpiai utánpótlás versenyeztetése szempontjából lenne fontos.

6.3. Finanszírozás

Chile paralimpiai finanszírozási modellje **alapvetően állami központú**, a legfontosabb forrásokat a chilei Sportminisztérium és a chilei Nemzeti Sportintézet biztosítja, részben közvetlenül a Copachi működésére, részben az élsportolói támogatásokra, a hazai és nemzetközi versenyeztetésre, valamint a fejlesztési programokra. A Copachi 2025-ös beszámolója szerint a Chilei Nemzeti Sportintézettől érkező éves források a bizottság működését, a személyi állományt, a hazai és nemzetközi versenyeket, a nagy események szervezését, a sportági megvalósítást és a stratégiai fejlesztési programokat finanszírozták.

A finanszírozás másik fontos eleme a **közvetlen sportolói támogatás**. A Beca Proddar a chilei élsportolók — köztük paralimpiai sportolók — és szakmai stábjuk havi állami támogatási rendszere, amelyet a Chilei Nemzeti Sportintézet működtet. A 2025-ös módosítások bővítették a rendszer szociális és szakmai elemeit: többek között a paralimpiai kísérők, valamint bocciában a rámpakezelők támogatása is megjelent, emellett egészségügyi és családtámogatási elemekkel is kiegészült a rendszer.

A chilei paralimpiai sport állami támogatása az elmúlt években **érdemben nőtt**, a köztársasági elnök 2025-ben elrendelte a paralimpiai sport megerősítéséhez kapcsolódó költségvetés 1,65 milliárd pesóról több mint **5 milliárd pesóra** történő emelését, a Paralimpiai Edzőközpont több mint 12 milliárd pesós beruházását, a Proddar-ösztöndíj fejlesztését és a nagy paralimpiai események szervezését. Ez azt mutatja, hogy Chile a Santiago 2023 utáni időszakban a paralimpiai sportot az **állami sportpolitika stratégiai területeként** kezeli.

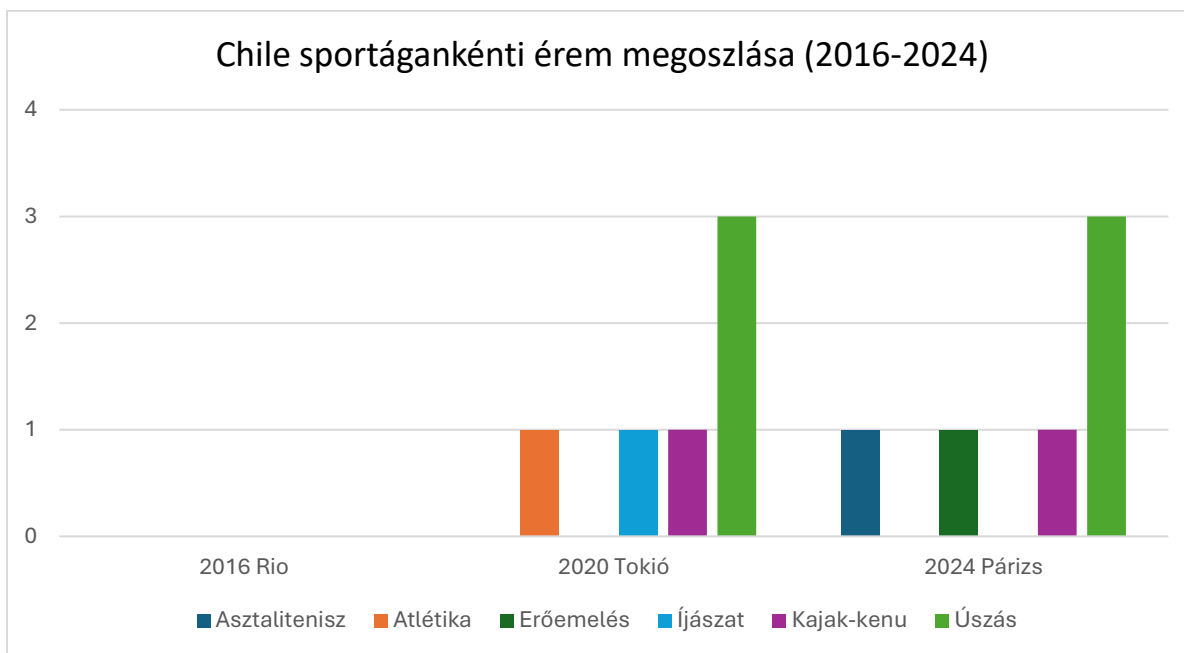
Chile sportfinanszírozási rendszerének egyik kiegészítő eleme a **sportcélú adományok adókedvezményes** rendszere. A Ley de Donaciones con Fines Deportivos alapján magánszemélyek és vállalatok pénzbeli sportcélú adományok után adókedvezményt vehetnek igénybe, ha a támogatás a Chilei Nemzeti Sportintézet által nyilvántartott,

jóváhagyott sportprojekthez kapcsolódik. A kedvezményezettek sportegyesületek, önkormányzati sporttestületek, élsporttal foglalkozó szervezetek vagy maga a Chilei Nemzeti Sportintézet lehetnek

A modell ugyanakkor **nem kizárólag** állami forrásokra épül. A Copachi 2025-ös beszámolója külön nevesíti a **Latin-Amerikai és Karibi Fejlesztési Bank (CAF)** által finanszírozott „Chile akadályok nélkül” projektet, amely a Parapanamerikai Ifjúsági Játékokhoz kapcsolódó területi és oktatási fejlesztéseket támogatta., valamint kisebb magánszponzori hozzájárulásokat is felsorol. Ezek a források fontosak a finanszírozási bázis diverzifikálásához, de a rendszer gerince továbbra is az állami finanszírozás marad.

Összességében Chile paralimpiai finanszírozása az elmúlt években **erősödő**, de kissé sérülékeny modellként írható le. Az élsport, a válogatott felkészülés, a sportolói ösztöndíjak és a központi infrastruktúra mögött **jelentős állami támogatás áll**, ugyanakkor a regionális versenyrendszer, a szélesebb sportolói bázis és az utánpótlás fejlesztése érzékenyebb a költségvetési visszavágásokra.

6.4. Sportági megállapítások

Chile paralimpiai eredményessége az elmúlt két paralimpiai ciklusban látványosan javult, de továbbra is viszonylag szűk érembázisra épül. A tokiói paralimpián Chile története addigi legjobb szereplését érte el 2 arany-, 3 ezüst- és 1 bronzéremmel, Párizsban pedig megőrizte a 6 érmes szintet, de eltérő szerkezetben: 1 arany- és 5 bronzéremmel.

Párizs sportági szempontból azért volt fontos, mert Chile nemcsak érmekezt szerzett, hanem története **legnagyobb és legsokszínűbb** paralimpiai delegációjával szerepelt. A csapat 28 sportolóval 11 sportágban indult, miközben új sportágként megjelent többek között a tollaslabda, a kerékpár, a taekwondo és a judo is.

Ez is azt mutatja, hogy Chile sportági jelenléte szélesedik, ugyanakkor az éremtermés továbbra is néhány kiemelkedő sportolóra és sportágra koncentrálódik.

6.4.1. Úszás

Az ország legerősebb sportága az úszás. Alberto Abarza Tokióban Chile első paralimpiai úszóaranyát szerezte meg 100 méteres hátúszásban (S2), majd Párizsban három bronzéremmel tovább növelte éremgyűjteményét, és a chilei paralimpiai sport legeredményesebb alakjává vált.

6.4.2. Atlétika

Az atlétika történelmileg fontos sportág Chilének, hiszen Cristian Valenzuela Londonban (5000m T11), Francisca Mardones (női súlylökés F54) pedig Tokióban szerzett paralimpiai aranyat. Mardones tokiói győzelme különösen értékes volt, mert világcsúccsal nyert, Párizsban azonban az atlétika nem hozott érmet Chilének.

6.4.3. Kajak-kenu

Párizsban a legfontosabb előrelépést a kajak-kenu jelentette Chile számára. Katherine Wollermann Tokióban már bronzérmes volt, Párizsban pedig aranyérmet nyert női KL1-ben, ezzel Chile első paralimpiai aranyát szerezte meg ebben a sportágban.

6.4.4. Erőemelés és asztalitenisz

Az erőemelés és az asztalitenisz Párizsban új éremsportágként lépett be a chilei paralimpiai eredményességbe.

Marion Serrano (86 kg) bronz Chile első paralimpiai érme volt erőemelésben, Florencia Pérez egyéni bronz (C8) pedig az első chilei paralimpiai érem asztaliteniszben.

Különösen az asztalitenisz esetében fontos a sportági mélység, mert Párizsban ez volt Chile egyik legnépesebb sportági csapata hét indulóval, vagyis itt nemcsak egyéni eredményről, hanem szélesebb versenyzői jelenlétről is beszélhetünk.

6.4.5. Egyéb sportágak

A többi sportág elsősorban a sportági diverzifikációt mutatja. A kerekesszékes tenisz, az íjászat, a judo, a taekwondo, a tollaslabda és a kerékpár jelenléte azt jelzi, hogy Chile egyre több sportágban képes paralimpiai kvótát szerezni, de ezek többsége egyelőre nem stabil éremtermelő terület. Az íjászat ugyanakkor már bizonyította, hogy képes kiugró eredményre, hiszen Mariana Zúñiga Tokióban ezüstérmet szerzett női egyéni compound versenyben.

Az LA28 felé vezető ciklus fő sportági kérdése az lesz, hogy Chile képes-e a jelenlegi egyéni klasszisokra épülő eredményeket szélesebb sportolói háttérrel, több döntős versenyzővel és tartósabb sportági struktúrával megerősíteni.

7. Ecuador

7.1. Stratégiai helyzet

Ecuador a dél-amerikai paralimpiai mezőnyben **kisebb méretű, de az elmúlt két paralimpiai ciklusban egyre erősödő ország** képét mutatja. A korábbi évtizedekben az ország paralimpiai jelenléte inkább részvételi jellegű volt érem nélkül, Tokióban azonban új szakasz kezdődött, hiszen Ecuador ekkor szerezte meg első paralimpiai érmeit, majd Párizsban már története legjobb szereplését érte el.

A paralimpiai mozgalom és a siketlimpiai sport irányító szervezete az **Ecuadori Paralimpiai Bizottság (CPE)**, elnöke **Iván Unda Vargas**. Jelenlegi működését a 2012-es miniszteri megállapodás hagyta jóvá.

Ecuador paralimpiai sikerei elsősorban **az atlétikához** kötődnek. Tokióban Poleth Méndes (női súlylökés F20) aranyérme, illetve Anaís Méndes (szintén női súlylökés F20) és Kiara Rodriguez (női távolugrás T47) bronzérme jelentette az ország első érmeit. Párizsban Ecuador tovább javított, Kiara Rodriguez két aranyéremmel (távolugrás és 100 méteres síkfutás T47), Poleth Méndes és Estefany López (női diszkoszvetés F41) két bronzéremmel zárt, ezzel a 47. helyen végeztek az éremtáblán, felülmúlva a tokiói szereplést.

A párizsi eredmény különösen fontos, mert Ecuador sikere már nem kizárólag egyetlen sportolóhoz kapcsolódott, de az megállapítható, hogy továbbra is erősen egy sportágra koncentrálódik. Kiara Rodríguez két aranyérme az ország paralimpiai történetének legnagyobb egyéni sikere, Poleth Méndes és Estefany López bronzérmei pedig azt mutatják, hogy a dobószámokban is van nemzetközi szinten versenyképes ecuadori jelenlét.

Ezek alapján kijelenthető, hogy Ecuador paralimpiai érmei atlétikából származnak, vagyis a rendszer sportági értelemben még szűk bázisra épül.

7.2. Fejlesztési irányok

A Paralimpiai Bizottság **2028-as terve** szerint az ország célja, hogy **Dél-Amerika öt vezető** paralimpiai bizottsága közé kerüljön, ami jól mutatja, hogy a párizsi eredményeket nem egyszeri kiugrásként, hanem a hosszabb távú eredményesség alapjaként kezelik.

Ezt a célt támogatja az a fejlesztési logika is, amelyben a bizottság országos tehetségazonosítást, hazai eseménytervezést, sportolói kísérést és az élsport felé vezető sportolói út megerősítését jelöli meg feladatként.

A sportági szélesítés első jelei már láthatók, a paralimpiai bizottság hivatalos rendszerében az atlétika mellett kerékpár, úszás, taekwondo, evezés, asztalitenisz, erőemelés és tenisz is megjelenik. A bizottság fejlesztési központjai Cañar, Imbabura, Guayas és Santo Domingo tartományokban működnek, és a céljuk a fogyatékkal élő, nemzeti és nemzetközi potenciállal rendelkező sportolók azonosítása és tehetséggondozása.

Név	Fejlesztési irány	Tartalom
2028-as vízió és sportági szélesítés	Az ecuadori paralimpiai rendszer megerősítése és a sportági eredményesség növelése	A CPE hivatalos célja, hogy 2028-ra Dél-Amerika vezető paralimpiai és siketlimpiai szereplői közé kerüljön. Ehhez a sportolók helyi és nemzetközi fejlesztését, az adaptált sportesemények tervezését, a parasportolók sportolói útjának kísérését és az élsport felé vezető átmenet támogatását kapcsolja. A sportági szélesítés ennek része, az atlétika mellett a hivatalos rendszerben kerékpár, úszás, taekwondo, evezés, asztalitenisz, erőemelés és tenisz is megjelenik.
Fejlesztési központok	Területi tehetségazonosítás és utánpótlás-nevelés	A fejlesztési iskolák jelentik Ecuador területi tehetséggondozó alapját. A bizottság kilenc ilyen központot működtet Cañar, Imbabura, Guayas, Pichincha és Santo Domingo tartományokban, melyek célja a fogyatékkal élő, nemzeti és nemzetközi potenciállal rendelkező sportolók azonosítása.
Országos versenyrendszer	Rendszeres versenylehetőség és nemzeti felmérő	A Juegos Nacionales de Deporte Adaptado éves versenysorozata, amely fizikai, vizuális, intellektuális és hallássérült kategóriákban méri össze a régiók legjobb tehetségeit. Ez a legfőbb belföldi szűrő a nemzeti válogatottak kiválasztásához. A 2025-ös játékokon közel 700 sportoló mérte össze tudását 8-10 kiemelt sportágban, több mint 18 tartomány

		delegációjában. A versenyek fókuszában a hagyományosan domináns atlétikai és úszó számok álltak, kiegészülve olyan szakágakkal, mint a boccia vagy a csörgőlabda, amelyek már a Los Angeles-i paralimpiai ciklus új utánpótlás-bázisát építik.
Éltsportolói karrierút támogatása	Tehetségazonosítástól az éltsportig vezető átmenet támogatása	Ecuador fejlesztési logikájának egyik alapja, hogy a fogyatékossgal élő sportolók a területi azonosítástól és az utánpótlásneveléstől fokozatosan jussanak el a nemzeti, majd nemzetközi szintű versenyzésig. Ebben fontos szerepet kap az állami éltsportprogram, amely 2017 óta teljes körű szakmai, orvosi és felkészülési támogatást, valamint eredményalapú gazdasági ösztönzőket nyújt a kiemelt sportolóknak. A CPE több mint 50 fogyatékossgal élő sportoló számára biztosítja ezt a programot.

A következő paralimpiai ciklus fő kérdése ezért az lesz, hogy Ecuador képes-e a paraatlétikai sikerekből kiindulva **szélesebb sportolói bázist**, erősebb tartományi fejlesztési hálózatot és több sportágra kiterjedő versenyképes struktúrát építeni.

7.3. Finanszírozás

Ecuador paralimpiai mozgalmának finanszírozása egy **erősen államközpontú** modellre épül, amelyet a Sportminisztérium közvetlen költségvetési juttatásai határoznak meg. A Minisztérium 2024–2025-ös stratégiai terve külön célként kezeli a fogyatékossgal élő éltsportolók arányának növelését, valamint az olimpiai, paralimpiai és siketlimpiai ciklus sportolóinak nemzetközi részvételét és eredményességét. A tervben szereplő országos éltsport-fejlesztési program összesen 19,84 millió dolláros kerettel jelenik meg, de ez nem kizárólag paralimpiai forrás, hanem az egész ecuadori éltsport-rendszerre vonatkozik.

A Sporttörvény alapján a minisztérium **közvetlen éves működési büdzsét** biztosít az Ecuadori Paralimpiai Bizottság, valamint négy fogyatékoság-specifikus (látássérült, szellemi fogyatékosággal élő, mozgáskorlátozott és agyi sérültséggel élő) nemzeti szövetség számára.

A minisztériumi forrásból gazdálkodnak a **tartományi sportszövetségek** is, amelyek az utánpótlás-bázisok és a regionális edzőtáborok infrastrukturális fenntartásáért felelnek.

Bár az alapokat az állam garantálja, a chilei mintához hasonlóan Ecuador is **bevezetett egy olyan adópolitikai ösztönzőt**, amelynek célja a magántőke becsatornázása a parasportba. Ez lehetővé teszi a magánvállalatok számára, hogy sportolók vagy sportprojektek támogatása esetén a beruházott összeg után akár 150%-os társasági adóalap-levonást is érvényesítsenek.

Összességében tehát elmondható, hogy az ecuadori paralimpiai mozgalom finanszírozása egy központi költségvetési támogatáson alapuló modell, amely előtt az adókedvezmények érvényesítésének lehetősége megnyitotta az utat a piacibb alapú, vállalati források felé is.

7.4. Sportági megállapítások

Ecuador paralimpiai eredményessége **rendkívül koncentrált**, az ország első paralimpiai érmei Tokióban születtek, majd Párizsban nagyon javult a teljesítmény, de valamennyi paralimpiai érem az atlétikához kötődik.

7.4.1. Atlétika

Tokióban az áttörést Poleth Méndes női súlylökés F20-ban szerzett aranyérme, Anaís Méndes ugyanebben a számban elért bronzérme, valamint Kiara Rodríguez női távolugrás T47-ben szerzett bronzérme jelentette.

Párizsban Ecuador már története legjobb paralimpiai szereplését érte el: 2 arany- és 2 bronzéremmel zárt, a 47. helyen végzett az éremtáblán, és felülmúlta a tokiói háromérmes eredményt. A csapat érmei ismét atlétikából érkeztek: Kiara Rodríguez 100 méter T46/47-ben 12,04 másodperccel, távolugrás T46/47-ben pedig 6,05 méteres paralimpiai rekorddal nyert aranyérmet. Poleth Méndes súlylökés F20-ban 14,31 méterrel, Estefany López pedig diszkoszvetés F41-ben 30,89 méterrel szerzett bronzérmet.

7.4.2. Egyéb sportágak

A párizsi szereplés mögött ugyanakkor már látszik bizonyos sportági szélesedés, az atléták mellett boccia-, íjász- és erőemelő sportolók is szerepeltek a küldöttségben.

A **2025-ös utánpótlás-eredmények** fontos visszajelzést adnak a következő paralimpiai ciklusra. Ecuador a 2025-ös chilei Ifjúsági Parapanamerikai Játékokon 24 sportolóval, három sportágban (atlétika, úszás és erőemelés) szerepelt, és **története legjobb utánpótlás-eredményét** érte el 35 éremmel. Az érmek több mint fele atlétikából jött, de az erőemelés is sikeresen szerepelt 6 arany-, 4 ezüst- és 4 bronzéremmel.

Összességében Ecuador sportági helyzete kettős. Rövid távon az ország eredményessége továbbra is az atlétikára, azon belül is néhány kiemelkedő versenyzőre épül. Hosszabb távon

viszont az utánpótlásban már látható az erőemelés és az úszás szerepének javulása is, ezért az LA28 felé vezető ciklus fő kérdése az lesz, hogy Ecuador képes-e az az atlétikai sikereket több sportágra kiterjedő, stabilabb éremszerző bázissá alakítani.

8. Peru

8.1. Stratégiai helyzet

Peru az elmúlt három paralimpiai ciklust tekintve jelenleg a dél-amerikai mezőny **második felében helyezkedik** el. Az ország már az **1972-es heidelbergi paralimpián** bemutatkozott, eredményeket elsősorban úszásban ért el, eddigi legsikeresebb szereplése az 1976-os torontói játékokhoz kötődött, melyen 1 arany- (asztalitenisz) és 2 bronzérmes (úszás és atlétika) szerzett.

A párizsi paralimpián Peru 13 sportolóval 9 sportágban szerepelt, ami a sportági jelenlét szélesedését mutatja. Az egyetlen érem Leonor Espinozához kötődött, aki taekwondóban aranyérmet szerzett, ezzel **Tokió után Párizsban is paralimpiai bajnok** lett.

Irányító szervezete a Perui Paralimpiai Bizottság (Anpperú), amelynek elnöke Lucha Villar Gálvez.

Peru paralimpiai fejlődésének egyik legfontosabb fordulópontja a **2019-es limai Parapánamerikai Játékok** megrendezése volt. A hazai rendezés nemcsak láthatóságot adott a parasportnak, hanem eredményességi szempontból is mérföldkőnek számított. Peru a 10. helyen végzett az éremtáblán, 15 érmet szerzett, köztük 5 aranyat, ami az ország addigi legjobb Parapánamerikai szereplése volt.

Az ország **2027-ben ismét házigazdája** lesz a Parapánamerikai Játékoknak, mely esemény különösen fontos lesz az LA28 előtti ciklusban. A játékokat részt vevő országok 17 sportágban, 18 szakágban, több mint 1500 parasportoló részvételével rendezik meg, és több sportágban közvetlen kvótákat vagy ranglistapontok szerezhethők a 2028-as paralimpiára.

A következő paralimpiai ciklus fő kérdése az lesz, hogy Peru képes-e a hazai rendezésű játékok rendezői lehetőségét és Leonor Espinoza nemzetközi sikereit tartós, rendszerszerű fejlődéssé alakítani. Ehhez a sportolói bázis bővítése, a regionális hozzáférés javítása, a hazai versenyrendszer megerősítése és a sportági szakmai háttér fejlesztése lesz kulcsfontosságú.

8.2. Fejlesztési irányok

Név	Fejlesztési irány	Tartalom
A Perui Sportintézet 2025–2030-as stratégiai terve	Állami sportirányítás és paralimpiai koordináció	A stratégia a parasportot az országos sportirányítás, a tehetségfejlesztés, az élsportolói támogatás, a nemzetközi versenyeztetés és az akadálymentes sportprogramok részeként kezeli. A fejlesztési irányok

		az állami sportstratégiai keretből, a Perui Sportintézet sportpolitikai és finanszírozási szerepéből, valamint a Perui Paralimpiai Bizottság szakmai koordinációs feladataiból állnak.
Lima 2019 és 2027 örökségének hasznosítása	Központi infrastruktúra és nagy eseményekre épülő fejlődés	Peru paralimpiai mozgalmának egyik legfontosabb alapja a 2019-es limai játékok után megmaradt sportinfrastruktúra. A Legado öt hatalmas, olimpiai szintű sportkomplexum kizárólagos üzemeltetője. Ez az intézmények adják a napi szintű felkészülés, versenyrendezés és sportági programok alapját.
Inkluzív belépési pontok és regionális hozzáférés	A fogyatékossgal élő emberek sportba való bevonása és a Lima-központúság enyhítése	A Perui Sportintézet Inkluzív sportprogramja a fogyatékossgal élő emberek sportolási lehetőségeinek bővítését célozza, ami helyi önkormányzatokkal, speciális oktatási központokkal, fogyatékossgügyi önkormányzati irodákkal és országos fogyatékossgügyi szervezetekkel működik együtt. Ehhez kapcsolódik az Intézet akadémiai rendszere is, amelyben a jelentkezők külön választhatnak parasport-lehetőségeket, majd régió, tartomány, kerület és sportlétesítmény alapján kereshetnek edzési lehetőséget.
Sportolói út és élsport-felkészítés	A tehetségek megtartása, támogatása és nemzetközi versenyképessé tétele	A Sportintézet 2026-ban 368 sportolót és parasportolót vont be gazdasági támogatási programjaiba, köztük a sportolói támogatási programba, az

		olimpiai és paralimpiai ciklus programjába, valamint a Lima 2027 programba. A rendszer célja a felkészülés folyamatosságának, stabilitásának és nemzetközi versenyképességének biztosítása.
--	--	---

A perui paralimpiai mozgalom fejlődésének útvonala az országos **sportirányítás (IPD) 2025–2030-as keretéből vezethető le**. A modell lényege az integráció, hiszen a parasport fejlesztése az IPD által irányított sportpolitika részeként jelenik meg, amely egyszerre célozza a fogyatékossgal élő emberek sportba vonását, az Anpperú-n keresztüli szakmai koordinációt, az élsportig vezető sportolói út támogatását, valamint a nemzetközi versenyeztetés és felkészülési háttér stabilizálását.

8.3. Finanszírozás

Peru parasport-finanszírozása **alapvetően állami, IPD-központú modell**. A Sportintézet minden évben közvetlen költségvetési támogatást utal ki a bizottság számára. Ez a forrás fedezi a nemzeti bajnokságok megszervezését, a nemzetközi versenyekre való utazást, a sportszerek beszerzését és a bizottság adminisztratív működését.

A finanszírozás másik fontos eleme a közvetlen sportolói támogatás. Az IPD 3 fő támogatási programot biztosít a sportolók számára:

- Sportolói Támogatási Program
 - 2026-ban 368 sportolót és parasportolót került ebbe a programba. Ez a programok a felkészülés folyamatosságát, a lemorzsolódás csökkentését, az orvosi ellátás folyamatos biztosítást és a nemzetközi versenyképességet támogatják.
- Olimpiai és Paralimpiai Ciklusprogram
 - A 2025–2028-as Olimpiai és Paralimpiai Ciklusprogram négy éven keresztül biztosít gazdasági támogatást a Párizsban érmet szerző kiemelt sportolóknak és parasportolóknak. A program része a havi támogatás, az edzőtáborok, a paralimpiai szintű edzői háttér, a versenyeztetés és a sportfelszerelés biztosítása, költségvetése pedig 23,55 millió perui sol.
- Lima 2027 program
 - 130 sportolót és parasportolót támogat a 2027-es Pánamerikai és Parapánamerikai Játékokra való felkészülésben. A program hároméves támogatásként működik, és havi ösztöndíjakat, edzőtáborokat, valamint nemzetközi versenyeken való részvételt finanszíroz. 2027-ig több mint 38 millió perui sol forrást rendeltek hozzá.

A perui modell egyik legnagyobb pénzügyi előnye még a **közvetett támogatás**. Az olyan modern edzőközpontok, mint a **VIDENA napi szintű működtetési**, karbantartási és rezsiköltségei nem terhelik a paralimpiai költségvetést. Ezt a hatalmas infrastrukturális büdzsét a külön állami forrásból gazdálkodó Legado projekt teljes egészében magára vállalja.

Összességében Peru finanszírozási modellje **állami vezérlésű, élsport- és eseményciklus-központú**. Erőssége, hogy a parasportolók ugyanazokba a kiemelt támogatási programokba kerülnek be, mint az olimpiai sportolók, és a Lima 2027-es rendezés külön pénzügyi ösztönzést ad a rendszernek. Korlátja viszont, hogy a nyilvános források alapján nem különíthető el önálló paralimpiai költségvetés, így a parasport finanszírozása erősen függ az IPD általános sportpolitikai prioritásaitól.

8.4. Sportági megállapítások

Peru története során összesen 10 érmet szerzett a nyári paralimpiai játékokon. A közelmúlt eredményessége jelenleg erősen egy sportolóra és egy sportágra, a taekwondóra koncentrálódik, eközben a Parapánamerikai Játékokon és egyéb nemzetközi versenyeken már számos sportágban érnek el kiemelkedő helyezéseket sportolók.

A közelmúltban **pánamerikai szinten** Peru eredményesebben szerepelt a paralimpiánál. A 2019-es hazai játékokon 139 versenyzőjük indult 16 sportágban, itt 15 érmet szereztek, köztük 5 aranyat, ami az addigi legjobb szereplése volt az országnak. 4 évvel később Santiagóban 15 sportágban 89 versenyzővel indultak, viszont itt már 34 érmet sikerült szerezniük, köztük 6 aranyat és 19 bronzérmet.

8.4.1. Taekwondo

Párizsban Peru 13 fős küldöttséggel 9 sportágban vett részt, de az ország legújabb kori paralimpiai sikereit és jelenlegi globális elismertségét egyetlen sportoló, **Angélica Espinoza** (K44, 47 kg-os súlycsoport) szállította.

Espinoza Tokióban Peru első paralimpiai aranyát szerezte 2000 óta, majd a 2023-as santiago-i játékokon is aranyérmes lett, Párizsban pedig megvédte címét.

A taekwondo ebből kifolyólag Peru jelenlegi legfontosabb paralimpiai sikersportágának tekinthető, az ország számára azonban a legfontosabb feladat az Espinoza által lefektetett sikerek hatékony felhasználása az utánpótlásban.

8.4.2. Tollaslabda

Bár a paralimpiai játékok éremtáblázatán a rendkívül erős ázsiai dominancia miatt ez még nem mutatkozik meg (Párizsban nem sikerült dobogóra állniuk), Peru pánamerikai szinten abszolút **nagyhatalomnak számít tollaslabdában**.

2019-ben az ország **három érmet szerzett** ebben a sportágban, közte két aranyat, 2023-ban viszont a tollaslabda vált a perui küldöttség messze legeredményesebb sportágává 4 arany-, 3 ezüst-, 9 bronz-, azaz összesen 16 éremmel.

Pilar Jáuregui (WH1-WH2) a perui küldöttség egyik legismertebb sportolója, kontinens- és világbajnoki aranyérmekkel. Jáuregui mellett Giuliana Poveda, Rubí Fernández, Pedro Pablo de Vinatea és Jaquelin Burgos is nemzetközi szinten eredményes sportolók, így ez a sportág nemcsak egy személy eredményességére épül.

8.4.3. Úszás

Az úszás adja Peru paralimpiai érmeinek gerincét, elsősorban a legendás **Jimmy Eulertnek** köszönhetően, aki 1996 és 2004 között 5 paralimpiai érmet (köztük 2 aranyat) nyert az országnak. A legígéretesebb tehetség jelenleg **Rodrigo Santillán** (S2 kategória), aki a párizsi játékokon három számban (50m és 100m hát, illetve 200m gyorsúszás) is bejutott a döntőbe, ahol előkelő 6. és 7. helyezéseket ért el. 2019-ben az úszás két bronzérmet adott a küldöttségnek, 2023-ban pedig az ország már négy bronzéremig jutott, főként Santillán eredményeire építve. Ez előrelépést jelez az éremszámban, de az is látszik, hogy a sportág egyelőre nem jutott el az arany- vagy ezüstsztintú regionális dominanciáig.

8.4.4. Atlétika

Peru atlétikában stabilan éremszerző sportág a **kontinensviadalokon**. 2019-ben Rosbil Guillén 1500 méter T11-es aranyával, valamint további ezüst- és bronzérmekkel együtt az egyik legerősebb perui sportágnak számított, 2023-ra azonban 5 érmet még szereztek ugyan, de ezek már csak ezüst- és bronzérmek formájában jelentek meg.

Ez alapján a paraatlétika továbbra is fontos sportág, de Peru aranyérmes húzóereje 2023-ra inkább a tollaslabda irányába helyeződött át.

8.4.5. Egyéb sportágak

A sportági szélesedés egyik legfontosabb jele, hogy 2023-ban Peru újabb sportágakban is arany- vagy éremszintre lépett. Az íjászat Daniela Campos aranyával új sikersportágként jelent meg, a boccia két éremmel bekerült az éremszerző sportágak közé, a sportlövészet pedig négy éremmel erősödött. Ezzel szemben a 2019-es éremszerző sportágak közül a kerékpár és a judo 2023-ban már nem adott érmet, vagyis a sportági megoszlás részben átrendeződött.

Összességében Peru sportági helyzete átmeneti állapotot mutat. Rövid távon az ország paralimpiai eredményessége Angélica Espinoza és a taekwondo köré épült, középtávon viszont a tollaslabda lehet az ország sikersportága. Az atlétika, az úszás, az íjászat és a boccia erősödése pedig felteszi a kérdést, hogy a 2027-es hazai rendezés és az azt követő felkészülés képes lesz-e paralimpiai érmekeket hozni az országnak.

9. Uruguay

9.1. Stratégiai helyzet

Uruguay **kis létszámú, fejlődő szakaszban** lévő paralimpiai mozgalommal rendelkezik. Első paralimpiai szereplése 1992-ben volt Barcelonában, azóta rendszeresen jelen van a nyári

játékokon, de története során eddig mindössze **egy paralimpiai érmet szerzett**: Jorge Llerena 1996-ban Atlantában bronzérmes lett férfi 200 méteren, T10-es kategóriában.

Párizsban Uruguay két sportolóval vett részt, Hanna Arias úszásban, Henry Borges pedig judóban képviselte az országot.

Irányító szervezete az **Uruguayi Paralimpiai Bizottság (CPU)**, elnöke **Daniel Facal Bentancor**. Jelenlegi működésének egyik központi feladata a megújulás és a strukturált működés kialakítása.

9.2. Fejlesztési irányok

Uruguay **fő fejlesztési iránya** elsősorban a sportolói bázis növelésére és a paralimpiai sportágakat működtető szervezetek megerősítésére épül. A bizottság egyik fontos feladata azoknak a civil szervezeteknek és sportszövetségeknek a bevonása a mozgalmába, amelyek a paralimpiai sportágakban biztosítanak sportolási lehetőséget.

Uruguayban **nagy a szakadék a főváros és a belső tartományok között**. A sportszakmai és rehabilitációs háttér elsősorban Montevideóra koncentrálódik, miközben a vidéki régiókban a fogyatékossgal élő versenyzők nehezen tudnak bekapcsolódni a mozgalmába.

Ennek enyhítésére és fejlesztésére jöttek létre a **Nemzeti Para-sportjátékok**, amelyet a Sporttitkárság (SND) 2019-ben hozott létre, és ami regionális versenyeken keresztül boccia, atlétika és úszás sportágakban ad részvételi lehetőséget.

9.3. Finanszírozás

A paralimpiai bizottság finanszírozása **az állami sporttitkárság költségvetésétől függ**. Az előző ciklusban megháromszorozták a fogyatékos sport központi költségvetését, a párizsi paralimpiai sportolók az olimpiai küldöttséggel azonos feltételeket kaptak, és a létesítményfejlesztések alkalmával inkluzív öltözők, illetve akadálymentesített terek is kialakításra kerültek.

Az országban működik egy sportolói és edzői ösztöndíjalap **30 millió uruguayi pesós kerettel**, melyhez a paralimpiai sportolók is hozzáférhetnek. A 2023-as Parapánamerikai Játékok voltak **az elsők**, ahol az érmes parasportolók is pénzdíjat kaptak, azonos elvek szerint, mint az ép társaik.

A rendszer tehát nem külön, hanem az általános állami sporttámogatási és inkluzív sportprogramok részeként működik. Erőssége, hogy a parasport láthatóan bekerült az állami sportpolitikai prioritások közé, korlátja viszont, hogy a finanszírozás továbbra is erősen függ a sporttitkárság döntéseitől és a hazai para-sportjátékokhoz, illetve kiemelt nemzetközi szereplésekhez kapcsolódó támogatásoktól.

9.4. Sportági megállapítások

Uruguay elsősorban a **judo és az úszás tekinthető nemzetközileg is eredményes sportágnak**. Párizsban Henry Borges judóban, Hanna Arias pedig úszásban képviselte az országot. Arias

szereplése különösen utánpótlás-szempontról fontos, mert 14 évesen, első nemzetközi versenyeként jutott el a paralimpiára.

A judo Uruguay legsikeresebb parasportága, Henry Borges ötszörös paralimpikon, a Parapánamerikai Játékokon Torontóban 2015-ben és Limában 2019-ben is aranyérmet szerzett.

A 2026-os Nemzeti Para-sportjátékok bocciában, paraatlétikában, paraúszásban és takkyu volley-ban kínálnak versenyzési lehetőséget.

A 2023-as Santiago-i Parapánamerikai Játékokon Uruguay úszásban, atlétikában, bocciában, sportlövészetben, teniszben, asztaliteniszben, judóban, valamint országúti és pályakerékpárban indított sportolókat. Henry Borges judóban szerzett bronzérmet, Carmelo Milán pedig sportlövészetben.

A 2026-os valledupari Para Játékokon az ország két éremmel zárt (Romina Benítez – boccia, BC2 női egyéni ezüstérem, Daniel Davrieux – férfi 1500 m síkfutás T11 bronzérem) és a kilencedik helyen végzett az éremtáblán.

Összességében megállapítható, hogy **Uruguay kis létszámú**, kevés sportágot átölelő nemzetközi jelenléttel rendelkezik a fogyatékosportok terén, de megfelelő fejlesztésekkel és egy komplex stratégiai tervvel az eredményességük javítható a jövőben.

10. Paraguay

10.1. Stratégiai helyzet

Paraguay paralimpiai mozgalma a dél-amerikai régió **legfiatalabb és infrastrukturálisan legkevesbé fejlett rendszerei** közé tartozik. Az ország parasportja évtizedes lemaradásban van a kontinens többi államához képest, és csak a 2010-es évek végén indult meg egy tudatosabb, államilag is támogatott építkezés. A Paraguay-i Paralimpiai Bizottság (CPP) 2019-ben lett a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság teljes jogú tagja, majd a tokiói játékokon, 2021-ben szerepeltek először a nyári játékokon két sportolóval (Melissa Nair Tillner atlétikában és Rodrigo Hermosa úszásban).

Párizsban már csak Melissa Tillner képviselte az országot, aki 100 és 200 méteres síkfutásban indult T12-es kategóriában. Paraguay paralimpiai érmet eddig nem szerzett.

10.2. Fejlesztési irányok

A paraguay-i paralimpiai mozgalom jelenleg inkább **szervezetépítési és alapvető fejlesztési szakaszban** van. Legfőbb stratégiai célként a sportolók azonosítását, az edzőképzést, a fogyatékossgal élő gyermekek bevonását és a megfelelő erőforrások biztosítását jelölték ki. A Paraguayi Paralimpiai Bizottság önálló működését az állam prioritásként kezeli, hogy ezáltal is képessé váljon a sportágak önálló, szövetségi szintű felügyeletére.

A **Sportminisztérium dedikált inkluzív sportprogramja** keretében állami iskolákkal, speciális nevelési központokkal és civil szervezetekkel együttműködésben szervez nyílt sportnapokat és tehetségkutató eseményeket, kifejezetten az utánpótlás-bázis növelése érdekében.

2024-ben a „Rajthoz, kész... inklúzió” projekt keretében paralimpiai edzőképzést és fesztivált rendeztek, Andrew Parsons, a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság elnökének részvételével. Az esemény célja a paralimpiai sport láthatóságának és az inkluzív sport társadalmi szerepének erősítése volt.

Infrastrukturális szempontból **Paraguay egyik legfontosabb létesítménye** az asuncióni SND-komplexum. Itt működnek a Sportminisztérium adaptált sportiskolái és ez egyben a minisztérium adminisztratív központja is. Az elmúlt évek átfogó rekonstrukciói (különösen a 2022-es asuncióni Dél-amerikai Játékok) alkalmával kiemelt szempont volt a létesítmény akadálymentesítése és a paralimpiai sportágak edzési lehetőségeire való felkészítése. Ennek eredményeként **ez az egyetlen hely Paraguayban**, ahol a fogyatékossgal élő válogatott sportolók ugyanazt a világszínvonalú létesítményt használhatják edzéseik során, mint ép társaik.

Hétvégenként a park nyitva áll a lakosság előtt is, ahol a családok, fogyatékossgal élő gyermekek és felnőttek ingyenesen használhatják a sétányokat, szabadtéri fitneszparkokat és az inkluzív játszótereket.

Ezen kívül ez Paraguay egyetlen olyan integrált sportkomplexuma, amely képes nemzetközi szintű paralimpiai események és edzőtáborok lebonyolítására.

A Paraguayi Paralimpiai Bizottság önálló strukturális szerveződését és adminisztratív kapacitásait az állam prioritásként kezeli, hogy a bizottság képessé váljon az egyes sportági szakágak önálló, szakszövetségi szintű felügyeletére

10.3. Finanszírozás

Paraguay paralimpiai mozgalmának finanszírozása **szinte teljes egészében a központi költségvetésre támaszkodik**. A versenyszféra és a szponzori piac jelenléte a parasportban még elenyésző, így a pénzügyi források csaknem 100%-a az állami Sportminisztériumon keresztül érkezik.

A Sportminisztérium **külön éves költségvetési keretet különít** el a bizottság számára. Ez a forrás fedezi a bizottság adminisztratív működését, a hazai bajnokságok és toborzóprogramok lebonyolítását, valamint a nemzetközi versenyekre való utazási- és logisztikai költségeket.

Ezen kívül a **Minisztérium ösztöndíjprogramja** biztosítja a kiemelt para-sportolók és edzőik felkészülését, míg a perui modellhez hasonlóan a Parque SND ingyenes használatával és fenntartásával teljes mértékben átvállalja az infrastrukturális terheket. A hazai forráshiányt nemzetközi szervezetektől (IPC, brazil NPC, argentin NPC) származó támogatásokkal egészítik

ki, amelyeket kifejezetten speciális adaptált eszközök beszerzésére és szakemberképzésre fordítanak.

10.4. Sportági megállapítások

Paraguay parasport élete rendkívül szűk, és mindössze néhány egyéni sportágra korlátozódik.

Az úszás Paraguay paralimpiai mozgalmának legfejlettebb sportága. Meghatározó alakja Rodrigo Hermosa (S9), aki Tokióban képviselte az országot és Mauricio Gabriel Cobo, aki a 2026-os valledupari dél-amerikai paralimpiai játékokon történelmi bronzérmet szerzett 50 méteres pillangóúszásban.

Második legerősebb sportáguk az atlétika, Melissa Nair Tillner (100- és 200m síkfutás T12) két paralimpián is képviselte az országot. A sportág fejlődésének kulcsa az asuncióni nemzeti atlétikai stadion, ahol a látás-, mozgás- és értelmi sérült fiatalok integrált edzései folynak.

A Minisztérium 2026-ban újraindította az adaptált sportiskolákat, amelyek a fogyatékossgal élő gyermekeknek és fiataloknak kínálnak sportolási lehetőséget atlétikában, asztaliteniszben és strandröplabdában. Kiemelt sportként ezen kívül a kerékpár, csörgőlabda, úszás, kerekesszékes rögbi és kerekesszékes tenisz jelenik még meg.

2024-ben Asunción adott otthont a **Latin-Amerikai Speciális Olimpia Játékoknak**, amely több mint 1090 sportolóval és 23 ország részvételével zajlott.

Összességében Paraguay paralimpiai mozgalmá még **korai szakaszban van**. A fő irány nem egy külön nyilvános paralimpiai stratégia végrehajtása, hanem a nemzeti paralimpiai bizottság megerősítése, az adaptált sportiskolákon keresztüli belépési bázis bővítése, az inkluzív sportesemények láthatóságnövelő szerepe, valamint néhány sportág nemzetközi versenyeztetése.

11. Bolívia

11.1. Stratégiai helyzet

Bolívia a dél-amerikai paralimpiai mezőny **egyik leginkább fejlesztésre szoruló országa**. Eddig még **nem szerepeltek** a nyári paralimpiai játékokon, mivel paralimpiai bizottságuk nem volt az IPC tagja. A bolíviai paralimpiai mozgalom legfőbb célját ezért a nemzetközi paralimpiai életbe való hivatalos bekapcsolódás jelentette.

Ennek elérésében fontos mérföldkő volt, hogy **2025-ben a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság szülői közgyűlésén Bolíviát hivatalosan is felvette tagjai közé**, így megnyílt az út a bolíviai sportolók előtt a paralimpiai kvalifikációhoz.

Irányító szervezete a **Bolíviai Paralimpiai Bizottság (Copabol)**, amelyet a fogyatékosági sport három bolíviai szervezeti területe, a látássérültek, a hallássérültek és a mozgássérültek sportja hozott létre, **elnöke Rodrigo Castro**.

11.2. Fejlesztési irányok

Bolívia fejlesztési irányai **elsősorban az alapfeltételek megteremtésére koncentrálnak**. A legfontosabb kiindulópont a friss IPC-tagság hasznosítása, valamint az intézményi kapacitásépítés.

A COPABOL céljai között szerepel a **paralimpiai eszme erősítése, a sportvezetők, játékvezetők és paralimpiai sportszakemberek képzése**, valamint a sportolók kiválasztása és a paralimpiai válogatottak összeállítása.

A harmadik irány a **sporttörvényi keretek** gyakorlati érvényesítése. A bolíviai sporttörvény külön nevesíti a fogyatékosportot, és kimondja **az adaptált sport és sport-szintű fejlesztését**. A törvény az infrastruktúra tervezésénél és átalakításánál a fogyatékossgal élő személyek hozzáférését is előírja.

A negyedik irány a szakmai és **nemzetközi partnerségek** erősítése. A 2026-os APC elnöklátogatás kifejezetten az intézményi és versenysport-fejlesztés megerősítését célozza.

Bolívia egyik legambiciózusabb paralimpiai törekvése az első Parabolivári Játékok megszervezése lenne, a 2029-es La Paz-i Bolívári Játékokhoz kapcsolódva. A **Bolívéri Játékok** egy regionális sportesemény, melynek szervezését a **Bolívéri Sportszervezet** végzi. A szervezet mai tagságát Bolívia, Kolumbia, Chile, Ecuador, Panama, Peru és Venezuela olimpiai bizottságai alkotják.

A Játékok rendezési jogát a Bolívéri Sportszervezet **2026 áprilisában** hivatalosan is megerősítette, ugyanakkor a Parabolivári Játékok jelenleg **még egy előzetes tervezési és előkészítési fázisban vannak**. A 2025-ben bemutatott javaslat szerint az első játékok három sportággal, atlétikával, úszással és triatlonnal indulnának.

Ha a kezdeményezés megvalósulna, a Parabolivári Játékok nemcsak sporteseményként, hanem sportolói-, versenyrendezési-, és infrastruktúra-fejlesztési eszközként is működhetne.

11.3. Finanszírozás

Bolívia paralimpiai finanszírozási rendszere még kialakulóban van. A jelenlegi minisztériumi támogatás az alapkiadásokat fedezi, de a nagyívű fejlesztések előkészítése még folyamatban van. A mozgalom stratégiai jelentőségét viszont jól jelzi, hogy a COPABOL rendelkezik egy **2024–2028-as gazdasági fenntarthatósági tervvel**, amely szerint a paralimpiai mozgalom számára a következő ciklus egyik alapfeladata nemcsak a sportági fejlesztés, hanem a működés pénzügyi stabilizálása, a források bővítése és a nemzetközi partnerségek hatékonyabb kihasználása.

11.4. Sportági megállapítások

Bolívia sportági helyzete jelenleg még nem a paralimpiai eredményesség, hanem **regionális belépés és rendszerépítés** szempontjából értékelhető. Az ország eddig még nem szerepelt a nyári paralimpiai játékokon, így a 2025-ös IPC-tagság után a fő kérdés az, hogy mely sportágakból lehet először tényleges nemzetközi versenyzői útvonalat felépíteni LA28-ra.

Jelenleg az **atlétika, úszás, labdarúgás, judó és kerekesszékes kosárlabda** szerepel azok között a sportágak között, amelyekbe a fogyatékossgal élő sportolókat integrálni kívánják.

Regionális szinten mérőföldkőként azonosítható a **2026-os valledupari Paralimpiai Játékok**, Bolívia (és Paraguay) ekkor debütált ugyanis a Játékok történetében. Bolívia öt sportágban 40 fős delegációval vett részt a tornán női kerekesszékes kosárlabdában, férfi ülőröplabdában, asztaliteniszben, kerekesszékes teniszben és íjászatban.

A **kerekesszékes kosárlabda** az egyik legérdekesebb bolíviai sportág. A női válogatott ugyan kvalifikált is a 2023-as Dél-amerikai Paralimpiai Játékokra, de végül visszalépett, és helyére más csapat került. 2026-ban ismét sikerült a kvalifikáció, majd a részvétel is, végül ötödik helyen zárt a csapat.

A kosárlabda mellett az **íjászat, az atlétika és az úszás** számít a legnépszerűbb sportnak, amelyek az alacsonyabb belépési küszöbük és regionális programbéli súlyuk miatt alkalmasak lehetnek az első paralimpiai kvalifikációs útvonalak felépítésére.

Bolívia sportági helyzete összességében még **korai szakaszban jár**, de már több irányban mozgásban lévő rendszer képét mutatja. A mozgalom szempontjából a legfontosabb eredmény az LA28-as részvétel lenne, ami nagy változásokat eredményezhet az ország fogyatékosportjában.

12. Suriname

12.1. Stratégiai helyzet

Suriname egy **kis létszámú, szűk bázisú paralimpiai mozgalommal** rendelkezik. Irányító szervezete a Suriname-i Paralimpiai Bizottság, elnöke Edward Gessel.

Az ország 2004-ben lett IPC-tag és még ugyanabban az évben, **Athénban két sportolóval debütált** a paralimpiai játékokon, súlylökésben. Ezt követően Pekingben, Londonban, Rióban és Párizsban is egy-egy sportoló képviselte az országot, a tokiói játékokra azonban nem sikerült kvalifikálniuk.

Biondi Misasi (100 m T12 és távolugrás F12) volt az a sportoló, aki Pekingben, Londonban és Rióban is meghatározó alakja volt a suriname-i parasportnak. Legjobb eredménye Londonban született távolugrásban, **ahol hetedik lett.**

A parasport szempontjából a **legfontosabb aktuális stratégiai kihívás** a fogyatékossgal élő emberek sporthoz való hozzáférése. Ennek hatékony kezelésére felállítottak egy munkacsoportot, amely fő problémaként a rendelkezésre álló sportlétesítmények rossz állapotát, valamint az edző- és szakemberhiányt azonosította.

Az ország rendelkezik egy általános, **2020–2030 közötti periódusra szóló sportpolitikai** tervvel, de önálló paralimpiai stratégiával még nem. Az LA28-as ciklus fő kérdése az lesz, hogy

a párizsi visszatérés után sikerül-e a paralimpiai jelenlétet rendszeresebb sportolói bázissá és működő fejlesztési útvonallá alakítani.

12.2. Fejlesztési irányok

Suriname-ban a legfontosabb fejlesztési feladat **a paralimpiai jelenlét folytonosságának fenntartása és a sportolói bázis bővítése**. A 2020–2030-as célzott nemzeti sportprogramban ugyan **nem szerepel** külön parasport-stratégia, de kijelöl olyan területeket, mint például az élsport, iskolai sport, tömegsport, tehetségazonosítás és sportinfrastruktúra, amelyek az ország paralimpiai sikeressége szempontjából is meghatározók.

12.3. Finanszírozás

Suriname parasport-finanszírozása nem különálló költségvetési modellre épül, az állami támogatás elsősorban az **általános sportfinanszírozási rendszer részeként** jelenik meg.

A költségvetésben **fontos részt képviselnek a nemzetközi támogatások**. A Nemzetközi Paralimpiai Bizottság fejlesztési szervezete, az Agitos Foundation 2017-es támogatási programjában Suriname **első alkalommal** kapott támogatást, amit egy boccia-fejlesztési projektre fordítottak.

A rendszer fő kihívása, hogy az általános sporttámogatási forrásokból, valamint a nemzetközi fejlesztési lehetőségekből képes legyen elérni egy stabil paralimpiai jelenlétet, bővíteni a sportolói bázist, és javítani a fogyatékossgal élő sportolók hozzáférését a megfelelő edzési és versenyzési feltételekhez.

12.4. Sportági megállapítások

Suriname paralimpiai sportági bázisa rendkívül szűk, és **a nemzetközi jelenlét eddig szinte teljesen az atlétikára épült**. Az ország paralimpiai debütálása 2004-ben két súlylökő sportolóval történt, később pedig Biondi Misasi képviselte Suriname-ot Pekingben, Londonban és Rióban, szintén atlétikai versenyszámokban.

A legfrissebb paralimpiai szereplés is az atlétikához kötődik. Párizsban Chivaro Belfort férfi súlylökés F46-ban képviselte Suriname-ot, ez alapján kijelenthető, hogy az atlétika továbbra is az ország első számú paralimpiai sportága.

Regionális szinten is az atlétika a legfontosabb sportág. A 2019-es limai Para Dél-amerikai Játékokon Chivaro Belfort férfi súlylökés F46-ban hatodik helyen végzett.

Az atlétika mellett a **második sportág a boccia**, mely az Agitos támogatás által kiemelt státuszt kapott az országban, majd később a karibi boccia-fejlesztési folyamatba is bekapcsolódott. Ennek a célja az volt, hogy 2028-ig a régió 25 országában strukturált boccia-játék alakuljon ki. A boccia egyelőre nem hozott jelentős nemzetközi eredményt Suriname számára, de alkalmas lehet a súlyosabb mozgáskorlátozottsággal élő sportolók bevonására és a parasportági bázis szélesítésére.

Összességében elmondható, hogy Suriname paralimpiai mozgalmá nagyon korai szakaszban van. Egyelőre az atlétika jelenti a nemzetközi jelenlét alapját, míg a boccia inkább fejlesztési sportként jelenik meg.

13. Guyana

13.1. Stratégiai helyzetkép

Guyana paralimpiai mozgalmá **jelenleg a rendszerépítés korai szakaszában áll**. Irányító szervezete a Guyanai Paralimpiai Bizottság (NPCG), elnöke Wilton Spencer.

Az ország Walter Grant-Stuart által C5-ös kerékpár kategóriában **mutakozott be** a paralimpiai játékokon Tokióban. Guyana **Párizsban már nem indított versenyzőt** és a 2026-os Nemzetközösségi Játékokra sem delegáltak parasportolót.

A Bizottság önálló kapacitásai **még korlátozottak**, ezért a működés és a nemzetközi képviselőt szorosán összefonódik a Guyanai Olimpiai Bizottság, amely stratégiai partnere a parasport-fejlesztéseknek.

Az ország parasportját évtizedekig a szervezetlenség és az egymástól független egyéni kezdeményezések jellemezték, ám a 2020-as évek közepén egyértelmű stratégiai fordulat indult meg.

A 2019-ben elfogadott nemzeti sportpolitika külön fejezetben foglalkozik a fogyatékosággal élő emberek sportba való bekapcsolódásával, az akadálymentes sportkörnyezettel, az integrált programokkal, a klasszifikációval és az adaptált eszközök alkalmazásával. A **2026 végére ígért új nemzeti sportfejlesztési terv** ezért fontos lehetőséget teremthet a paralimpiai fejlesztések gyakorlati alkalmazásának.

13.2. Fejlesztési irányok

Guyana paralimpiai mozgalmának fejlesztése jelenleg egy működőképes, fenntartható parasport-rendszer és sportolói életút létrehozására irányul.

Komoly fordulatot jelentett az ország **Nemzetközösségi Sport (korábban Nemzetközösségi Játékok Szövetsége) GAPS-programjába** való becsatlakozása. A **2025-ös jamaicai** programban Guyana először vett részt, ahol az atlétikai szakemberképzés mellett klasszifikációs oktatást is biztosítottak a részt vevők számára.

A programot Guyanai Olimpiai Szövetség kifejezetten stratégiai irányváltásként határozta meg és célként tűzték ki, hogy magából a **fogyatékosággal élő közösségből** képezzenek ki olyan szakembereket, akik képesek iskolai, intézményi és közösségi parasport-programokat működtetni az egész országban.

Ezzel párhuzamosan Guyana csatlakozott a **Karibi Adaptív Sportszövetséghez** is. A szervezet 2025-ös indulásakor megtartott képzés az országos paralimpiai bizottságok irányításának,

stratégiai tervezésének, autonómiájának és teljesítménymérésének fejlesztésére összpontosított, ami jól mutatja, hogy Guyana esetében jelenleg még az intézményi alapok megerősítése a legfontosabb feladat.

13.3. Finanszírozás

Guyana paralimpiai mozgalmának finanszírozása **jelenleg egy átmeneti, erősen projektalapú modellben működik**, amelyben meghatározó szerepet töltenek be a nemzetközi fejlesztési források. A szakmai képzések, a nemzetközi edzőtáborok és a szervezetfejlesztés legfontosabb támogatója a Nemzetközösségi Játékok Szövetsége és annak GAPS-programja.

A Guyanai Olimpiai Szövetség, valamint az állami sportirányítás – elsősorban a Nemzeti Sportbizottság – **eseti támogatásokkal** járul hozzá a delegációk utazási költségeihez, illetve egyes hazai programok és rendezvények megvalósításához. A finanszírozás ugyanakkor egyelőre nem épül elkülönített, hosszú távon kiszámítható parasport-forrásokra.

Guyana gyors gazdasági növekedése a jövőben lehetőséget teremthet arra, hogy az állami költségvetésből és a vállalati társadalmi felelősségvállalási programokból állandó, célzott forrásokat biztosítsanak a parasport számára. Ezek elsősorban az akadálymentes sportinfrastruktúra fejlesztését, az adaptált sporteszközök beszerzését és a fogyatékkal élő emberek rendszeres sportolásának bővítését szolgálhatnák.

13.4. Sportági megállapítások

Guyana paralimpiai sportági jelenléte jelenleg **három sportágra** koncentrálódik. A **kerékpárhoz** kapcsolódik az ország eddigi egyetlen paralimpiai szereplése: Walter Grant-Stuart Tokióban a C5-ös időfutamban 13., a C4–5-ös országúti mezőnyversenyben 18. helyen végzett, de a sportág mögött egyelőre nem látható szélesebb versenyzői bázis.

Az **asztalitenisz** mutatja a legfolyamatosabb hazai és nemzetközi aktivitást, elsősorban Gibran Sarfaraz szereplésén és a hozzá kapcsolódó edzői képzéseken keresztül.

Összességében Guyanában **még nem alakult ki** több sportágra és több sportolóra épülő nemzetközi jelenlét, így az egyes sportágak fejlődése továbbra is néhány sportolóhoz és időszakos nemzetközi programhoz kötődik.